

מורה חדש (אי קלט)
 מורה חדש (אי קלט) - מורה חדש (אי קלט)
 XXXVI. évfolyam.
 Főmunkatárs: Dr. MASTON KEMO.
 A szerkesztésért és kiadásért felelős: SCHEIN DESSO. - Kiadó: Mizrach Chadaş Ltd., Tel-Aviv, Rechov Hanegev IV. Schickinger) 11. Tel. 97977.

UJ KELET

PÁRTOKIVÜLI NAPILAP

MEGALAKULT az új osztrák kormány

Ujra felveszik a kártérítési tárgyalásokat a zsidó szervezetekkel

Bécs (AFP). — A hetek óta húzódozó osztrák kormányválság végre megoldódott és Koerner köztársasági elnök tegnap feleskette az új

kormányt, amely ismét a katolikus néppárt és a szocialdemokraták koalíciójából áll. A hosszú válságot a néppártnak az a követelése okozta, hogy vonják be a koalícióba a Független Pártot is, amely nagyrészt volt náciokból áll.

Figl, volt kancellár, nem tudta megoldani a vitát és így a néppárt elnöke, Julius Raab alakította meg a kormányt amelyben a szocialdemokrata Adolf Scherf a helyettes miniszterelnök, míg a külügyminiszterium továbbra is Karl Gruber (néppárt) kezében marad.

Julius Raab az új osztrák kancellár, a keresztény néppárt legfelsőbb szárnyához tartozik és ismert antiszemita. Kinevezése zsidó körökben, különösen a zsidó világszervezeteknek az osztrák kormányral folytatandó jóvátételi tárgyalásaira való tekintettel, igen kedvezőtlen benyomást tett.

Raab miniszterelnök tegnapi első sajtókonferenciáján közölte, hogy az osztrák kormány ismét felveszi a kártérítési tárgyalásokat a nemzetközi zsidó szervezetekkel, amelyek októberben a kormányválság miatt félbeszakadtak. A miniszterelnök kijelentette, hogy „meg fogjuk tenni kötelességünket a zsidó náciáldozatok kártalanításának a kérdésében.”

A miniszterelnök szerint az osztrák kormány szívesen látná, ha az UNO Bécsben állítaná fel európai földművelésügyi bizottságot, amely feladatát az élelmiszer- és mezőgazdasági kérdésekben látná, ha Bécsben választaná a négy nagyhatalom konferenciájának színhelyét.

Saréet külügyminiszter elindult amerikai körútjára

Semmit sem tud az arabok elé terjesztett állítólagos béketervről. Nincsen jel a Szovjetunióval megszakadt diplomáciai kapcsolatok közeli felvételére

Eisenhower április 9-ikén délben fogadja Saréet

Mose Saréet külügyminiszter tegnap reggel elindult amerikai útjára, amelynek során az Egyesült Államokkon kívül négy délamerikai államban tesz látogatást. Ismeretes, hogy a külügyminiszter New-Yorkból Washingtonba repül át, ahol Eisenhower elnök kihallgatáson fogadja. Ezzel kapcsolatban a külügyminiszter a luddi repülőtéren hozzátette, hogy a következő kérdésekre a következőket mondotta:

— Nem viszek semmiféle javaslatot Eisenhower számára. Csak általános jellegű beszélgetést fogunk folytatni a helyzetről, de nem tudom, hogy milyen kérdéseket fog szóba hozni Eisenhower elnök.

A külügyminiszter még elmondta, hogy Eisenhoweren kívül találkozni fog John Foster Dulles külügyminiszterrel és valószínűleg más amerikai politikusokkal is. Az Egyesült Államokból Délamerikába folytatja útját és hivatalos látogatást tesz Argentínában, Chilében, Uruguayban és Brazíliában, ahol a négy állam kormányainak vendége lesz. A délamerikai politikusokkal meg fogja magyarázni Izrael aktuális problémáit. Az újságírók kérdésére, hogy mit tud az állítólagos amerikai békejavaslatról, amelyet az araboknak nyújtottak volna át, Saréet így válaszolt:

— Nincs tudomásunk semmiféle javaslatról. Az Egyesült Államok természetesen érdekelt a közelkeleti béke helyreállításában, éppúgy, mint a világ minden részében nyugalmában. Az újságírók ezután az orosz békeoffenzíva kérdésével vetették fel és megkérdezték a külügyminisztert, vajon az új helyzet befolyással lesz-e a Szovjetunió és Izrael között megszakított diplomáciai viszony tekintetében. Saréet csak ennyit mondott:

— Ennek semmiféle jelei nem mutatkoznak. A külügyminiszter végül kijelentette, hogy Golda Meyerson addig marad Amerikában, amíg a megbízása tart.

Mose Saréttől, aki feleségével együtt indult amerikai útjára, a repülőtéren az Egyesült Államok és a négy vendéglátó délamerikai állam izraeli diplomatai búcsúztak. Jelen volt ezenkívül Walter Ejtán, külügyi államtitkár, Teddy Kollek miniszterelnökségi államtitkár, A. Avriél pénzügyi államtitkár, Reuven Silóach külügyminiszteri osztálytanácsos és számos magasrangú tisztviselő.

Washington (STA). — A Fehér Házból közölték,

hogy Eisenhower elnök április 9-én délre tüzte ki Saréet külügyminiszterrel való találkozását. Azt hiszik, hogy a találkozón az Izrael és arab szomszédai közötti béketárgyalásokról, valamint a közelkeleti védelmi parancsnokság felállításáról fognak beszélni.

Az amerikai hadügyminiszterium igazolta, hogy ugyanaznap Saréet rendkívül fontos más találkozáson is részt fog venni, amelyen Charles Wilson hadügyminiszterrel, valamint Omar Bradley tábornokkal, az amerikai egyesült vezérkar főnökével fog tanácskozni. Ezt megelőzően április 8-án Saréet látogatást tesz Foster Dulles külügyminiszternél, valamint a közelkeleti ügyek élén álló helyettes külügyminiszternél.

A magyar határon agyonlőtték az izraeli követségi hivatalt

Bécs (AFP). — Az osztrák fővárosba érkezett menekült elmondta, hogy a magyar határőrség agyonlőtte a budapesti izraeli követségi egyik volt alkalmazottját,

Az amerikai újságíróklub közölte, hogy meghívta Saréet külügyminisztert előadás tartására. Saréet elfogadta a meghívást és április 10-én tartja meg előadását, amelyre fontos kormányzati üléseket és diplomáciai megbeszéléseket is meghívtak hallgatóságként.

Négyhatalmi konferenciává bővítik ki a berlini angol-osztrák tárgyalásokat

Amerika és Franciaország már ki is nevezte megbízottait a megbeszélésekre, amelyeken esetleg Németország kérdéseiről is fognak tárgyalni

Bonn (UP). — Csujkov tábornok, a Szovjetunió németországi főmegbízottja meghívta Amerikát és Franciaországot, hogy csatlakozzanak a Berlinben folyó angol-osztrák konferenciához,

amelyen a repülőincidensek elkerüléséről tárgyalnak. — Ugy az amerikai, mint a francia főmegbízott már kijelölték, hogy kormányai elfogadják a meghívást és így már a legközelebbi napokban megkezdődik a négy nagyhatalom megbízottainak berlini konferenciája.

Az angol-osztrák megbeszélések közben a katonai szakértők részletesen tárgyalták azokat az intézkedéseket, amelyekkel meg lehet akadályozni a légihatárok megsértését.

Franciaország németországi főmegbízottja, André Francois Poncet közölte, hogy a németországi francia repülőhadtest főparancsnokát, Jouhaud tábornokot bizta meg Franciaország képviselőjével a négyeskonferencián. Connant amerikai főmegbízott Robert F. Tate tábornokot, az amerikai légihaderő helyettes vezérkari főnökét küldte ki a tárgyalásokra, amelyek a húsvét utáni napokban kezdődnek.

A nyugati diplomaták véleménye szerint a Szovjetunió bizonyára fel akarja használni ezt a négyeskonferenciát arra, hogy ismét napirendre hozza az egész német problémát és a német békekötés kérdését is. Való-

A klálcionisták is részt kapnak a diplomáciai testületben

A klálcionisták most állítják össze azon politikusaik listáját, akiket diplomáciai megbízásokkal fognak felruházni a koalíciós partnerek közötti megállapodás eredményeként. Ezzel kapcsolatban olyan hírek vannak, hogy Sosanna Persitz klálcionista képviselő, aki a kormánykoalíció létrejöttéig a párt egyik központi jelentőségű vezetőjének számított, visszautasította azt az ajánlatot, hogy az egyik követségi élére nevezzék ki.

Persitz asszony annakidején a közoktatásügyi tárca legkomolyabb jelöltje volt. Egyike volt az egyetemes állami iskolahálózatért folytatott harc kimagasló vezetőinek, aki mindkét Kneszetben a közoktatásügyi bizottság elnöki tisztjét töltötte be.

aki át akart szökni a határon Ausztriába. A hivatalnokot, aki magyarszármazású zsidó, állítólag Freud Lajosnak hívták.

Foster-Dulles május 5-ikén érkezik Kairóba

Holnap ül össze az Arab Liga külügyminisztereinek tanácsa

Kairó (STA). Az egyiptomi külügyminiszterium közölte, hogy John Foster Dulles amerikai külügyminiszter május 5-én érkezik Kairóba, ahová konferenciára hívta össze Amerika közelkeleti diplomáciai képviselőit. A külügyminiszterium szerint az Arab Liga tanácsának holnapi ülésén az amerikai külügyminiszter látogatásának előkészítéséről fognak tárgyalni, amelynek rendkívül fontosnak tulajdonítanak.

Egyébként ez az első eset, hogy amerikai külügyminiszter ellátogat a Közelkeletre. Kairóban holnap összeül az Arab Liga tanácsa. Az arab államok Egyiptom kérelmére külügyminisztereiket küldik ki erre az ülésre, mivel a politikai bizottság a héten tartott ülésén az

egyos államokat képviselő kollektív bizottság szervezetének kérdésében sem tudtak megegyezni.

A politikai bizottság mindenekelőtt a Németország elleni bojkott-fenyegetések bevéltásáról tárgyal, de nem tudott határozatot hozni. A delegátusok többségének nézete szerint a bojkottnak nincs értelme és azt javasolják, hogy a Liga csak nyilatkozatot adjon ki, amelyben leszögezi, hogy a német kártérítések megtörténnének az arab államok Izrael elleni bojkottját.

A bizottság tegnap meghallgatta a bojkott-iroda vezetőjének jelentését.

A másik fontos kérdés, amelyben nem tudtak megegyezni, az arab vezérkari főnökök ülésének összehívá-

A németeknek adták át a dr. Naumann-féle náciösszeesküvés négy vezetőjét

Köztük van Felső-Ausztria volt Gauleitere is, aki Svájcba menekítette a muftit

Bonn (STA). — Az angol hatóságok átadták a német kormányának a januárban letartóztatott náci csoport négy vezetőjét, amelynek élén dr. Werner Neumann áll. Már előzőleg szabadlábra helyezték a csoport egyik tagját, Karl Kaufmann, aki azonban betegsége miatt még mindig egy angol katonai kórházban van.

A Kaufmannal talált iratok „dekés fényt vetnek a volt jeruzsálemi főmufti kapcsolataira a nácihoz és a Naumann-csoporthoz is. — Kaufmannal többek között megtalálták a mufti fényképét sajtókezü dedikációjával, amely 1952 december 22-én van keltező. Kaufmann, aki a zsidók tízezreinek deportálását okozta és 1929 óta a náci párt hí tagja volt, már 1950-ben vád alá került hadbűnök miatt, de a német főállamügyész ígérete ellenére sem állították bíróság elé a mai napig.

Az angolok néhány hónappal ezelőtt letartóztatták dr. Gustav Schillt is, aki a náciuralom utolsó éveiben Felső-Ausztria Gauleitere és az SS tábornoka volt. Kiderült, hogy ő szöktette Svájcba a muftit.

A náciösszeesküvés egy másik tagja Paul Zimmermann, aki szintén SS tábornoki rangot viselt és koncentrációs táborok parancsnoka volt, tavaly ellátogatott

Kairóba, ahol a mufti vezette be a befolyásos egyiptomi személyiségek körébe. Zimmerman, aki mint német acélvállalatok képviselője utazott Egyiptomba, 30 egyiptomi tanoncot hozott magával Németországba.

Az Arab Liga küldöttsége, amelyet a múlt év októberében küldtek ki Németországba, hogy a kártérítések ellen tiltakozzék, Hallein helyettes külügyminiszternél tett látogatása után mindjárt Düsseldorfba utazott és Naumannal, a náci csoport vezetőjével tanácskozott.

Rekord-esőzések Éjlátban

A meteorológiai intézet jelentése szerint a legutóbbi 24 órában 50 és fél milliméter eső esett Éjlátban. Ilyen bőséges esőzésre egy egész év alatt sem volt példa 1945 óta, amióta a meteorológiai feljegyzéseket Éjlát környékén bevezették.

Az esőzések közlekedést zavarokat idéztek elő és ezért erősen csökkent a turisták látogatása is.

A meteorológiai intézet jelentése szerint egyébként ma is felhős és lesz, helyenként esőzésekkel, míg a tengerparti vidéken fokozatosan ki fog derülni.

Háziaszony!
 Mindazt, ami háztartásban hiányzik, vásárolja meg részletfizetésre

IRGUN LEASRAI B. M. útján
 TEL-AVIV, HESS-U. 4.
 P. O. B. 4613.

Fájdalomtól összetört szívvel tudatjuk, hogy a drága férj és testvér,

ing. Rosenbaum Imre
 március 31-én örökre itthagyt bennünket.
 Gyászolják: Rosenbaum (Ligeti) Éva, felesége, Rosenbaum Géza és Gábor és Schön Berta testvérei

AROMATIC CHICORY
 GARANTÁLT JÓ KAVÉ

Királyok itala
 Italok királya

ELIAZ
 * likör
 * konyak
 * bor

ELIAZ WINES & COGNACS

Négyszázalékos munkanélküli-adót javasolnak az alkalmazotti fizetésekre

Egy másik javaslat szerint csak a vagyonadóra kötelezett személyek fizessék az új adót. — Klálcionista javaslat az öregségi biztosítás azonnali bevezetésére a munkanélküli adó helyett

Tel-Aviv (Az Új Kelet tudósítójától). A Híztádrut ügyvezetője tegnap kezdte tárgyalni a munkanélküli adóval kapcsolatos problémákat. A Híztádrut munkügyi szakértői szerint

ennek az adónak a bevezetése nélkül semmi remény sincs arra, hogy a munkanélküli adó leg-
alább enyhíteni is lehessen.

A Kneszet munkügyi bizottságában a Mápáj képviselői azt javasolták, hogy az új adónemet vessék ki a jövődelmi adókötelesekre és az alkalmazottak esetében az adó a bruttó fizetés 4 százaléka legyen. Ilyen alapon egy év alatt legalább 25 millió fontot lehetne a munkanélküli adó enyhítése céljaira koncentrálni.

A Híztádrut vezetőségében a Mápáj képviselői ellenkeztek az új adónak a jövődelmi adóhoz való kapcsolását és azt javasolták, hogy csak azokat kötelezzék munkanélküli adó fizetésére, akik vagyonadóra is kötelezettek.

Dr. Hárél (klálcion.) képviselő érdekes javaslatot terjesztett a Kneszet munkügyi bizottsága elé. Szerinte teljesen felesleges az új adó bevezetése, hanem ehelyett életbe kell léptetni a társadalombiztosítási törvényt, mert

az öregségi biztosítás bevételeiből fedezni lehet a

Közérdekű közlemény

VAGYONTULAJDONOSOK FIGYELMÉBE

Ezennel tudomására hozom a vagyontulajdonosoknak (épületek, felszerelés, ipari felszerelés, mezőgazdasági felszerelés, mozgó felszerelés, áruaktár, telkek és ültetvények), hogy a 10. évi 42. számszámú megrendelet, a törvény megjelenésétől számított 30 napon belül, de nem később, mint 1953. május 2-ig, vallomást kell tenniük vagyontulajdonosokról.

A vallomási íveket a kényszerkölcsönös körzeti hivatalban, az összes bankokban, a helyi hatóságok titkári hivatalában és a gazdasági szervezeteknél lehet átvinni.

Az írásokat a kényszerkölcsönös körzeti hivatalhoz kell visszajuttatni és azok blyegmentesek. Ezennel felhívom a figyelmét a fenti vagyontulajdonosoknak a 10. évi 37. (a), (b) számszámú megrendelet, a törvény megjelenésétől számított 30 napon belül, de nem később, mint 1953. május 2-ig, vallomást kell tenniük vagyontulajdonosokról.

Az állásban közlöm a bevalási ívek átveteli helyeit (reggel 7.30-tól déli 1-ig).
A kényszerkölcsönös körzeti irodák:
Tel-Aviv-Jaffa, Achad Haám u. 27. II. emelet; Lillienblum u. 41. I. emelet; Haifa, Herzlia u. 33. II. emelet; Jeruzsálem, Oshorn-báz, a főpostával szemben.
A bankokban és összes titkári hivatalokban a helyi hatóságok titkárságánál; a Gyáriparosok Szövetségénél; a Kereskedők Egyesületénél; a Mezőgazdák Egyesületénél; a Háztulajdonosok Szövetségénél; a Kereskedelmi Kamaráknál és az Iparos Egyesületek központjánál.

A pénzügyminisztérium kényszerkölcsönös-igazgatósága

Kérlek, kérlek,
Anyukám drága,
a születésnapomra egy olyan fényképezőgépet szeretnék Foto Brenner-től, mint a Józsié. Gyönyörű képeket készít és a kezelése gyerekjáték. Mindnyájukatokat lefényképezlek velem.

Izrael hajlandó visszaadni az elfogott egyiptomi hajót,

ha kölcsönösségi egyezmény jön létre a két ország között

New-York (STA). — Az izraeli UNO-küldöttség szóvivője kijelentette, semmi kétség nem férhet hozzá, hogy a Samír nevű egyiptomi hajó megsértette az izraeli felségvizeket és ezért az ügy izraeli bíróság elé tartozik. A szóvivő hozzátette, hogy az egyiptomi parasz, amelyet a hajó feltartóztatása miatt nyújtottak be, úgyszólván semmibe veszi a Biztonsági Tanácsot, amely tudvalevőleg már utasította egyszer Egyiptomot, hogy függessze fel az Izrael ellen fenntartott tengeri blokádot. Ilyen körülmények

között nevétséges amiatt panaszkodni, hogy Izrael a saját felségvizein egy egyiptomi hajót elfogott.
Az arab hírgyűnkés kairói jelentése szerint egyébként Izrael már közölte Egyiptommal, hogy hajlandó visszaadni az elfogott hajót azzal a feltétellel, ha Egyiptom megállapodást ír alá vele, hogy a maga részéről is visszaadja majd az izraeli hajókat, ha azok tévedésből egyiptomi felségvizekre futnak be. Ilyen természetű megállapodás fenn áll már Izrael és Libanon között.

Hoover volt amerikai elnököt Transzjordániába várják

Dulles amerikai külügyminiszter májusi látogatását készíti elő. — Hír szerint a volt mufti is Transzjordániába készül

A jeruzsálemi óvárosban megjelenő „Falasztin” nevű arab napilap, azt az érdekes hírt közli, hogy Hadzs Amin Husszeini volt mufti, el akar látogatni Transzjordániába. Tudvalevő, hogy a hírek szerint az egykori muftinak része volt az Abdallah ellen elkövetett gyilkos merényletben és a Hamasita-uralkodóház legnagyobb ellenségének számít. Minthogy a mufti nevét nem szabad Transzjordániában újságban lenyomtatni, a „Falasztin” a következőképpen adta tudtul a mufti látogatását: „Nem hivatalos, szokatlanul fontos arab

személyiség tesz néhány napon belül látogatást az országban.”

A lap szerint a látogatás engedélyezését egész sor telefonbeszélgetés előzte meg Kairó és Amman között. A mufti 1948 óta nem volt Transzjordániában.
Ugyancsak a fenti lap közli, hogy a jövő héten Ammanba érkezik Herbert Hoover, az Egyesült Államok volt elnöke, aki előkészítő megbeszéléseket folytatni a transzjordán kormányal John Foster Dulles amerikai külügyminiszter májusban tervezett látogatásával kapcsolatban.

Faruk exkirálynak megtiltották a politizálást Olaszországban

Kairó (UP). — Az olasz kormány tegnap közölte Egyiptommal, hogy megtiltották Faruknak a politikai tevékenységet olaszországi tartózkodása alatt. Az egyiptomi kormány ugyanis tiltakozott Faruknak Narriman volt királynő hazatérésével kapcsolatos nyilatkozatai ellen, amelyekben az egyiptomi kormányt azzal vádolta, hogy megbontotta a házasságát.

Fuad Galal propaganda-miniszter ezzel kapcsolatban

Fontos értesítés a H.O. 4. mosáv aira jelentkezetteknek

Ezúton értesítjük mindenkit, hogy az alábbi városokban jelentkezettekkel szemé-
lyes megbeszélést tartunk, amelyen a telepítő hatóságok képviselői is részt vesznek. Felkérünk mindenkit, hogy az alábbi napokon és helyeken, függetlenül attól, hogy a Szochnutól kapott-e már egyéni behívót, avagy sem, megjelenni sziveskedjék. Megnemjelenését úgy vesszük, mint aki visszalépett a mosávra való jelentkezéstől.
Április 8-án Rechovoton délután 5.30-kor a Bét Háikárban jelentkeznek a Rechovot, Nész-Ciona, Jivne, Zarnoga, Gedera, Rison le-Cion és közvetlen környékének lakosai.
Április 9-én Migdál Gádon jelentkeznek; Migdál Gád, Nevátim, Beér-Séva és közvetlen környékén lakók.
Április 10-én, Haifán d. u. fél 4 órakor a Jalag utcai Bét-Chalucotban jelentkeznek a Haifán és környékén, Naharián, Akkón, Cfatón, Ros-Pinán, Tverján, Chederán, Bét-Seában, Afulén és az ezek környékén lakók.
Hírteljesítő Hírvégváros, Országos Központ

-SPORT-

Nemzetközi labdarugó mérkőzés Tel-Avivban

Ciprus legjobb klubcsapatának, a Limasol F. C.-nek érkezését várják ma Tel-Avivba. A ciprusi labdarugó csapat három mérkőzést játszik Izraelben. Az első mérkőzést holnap a jaffai Hápoél-pályán délután 4 órakor a Hápoél Tel-Aviv ellen játssza a Limasol F.C., következő ellenfele április 6-án a Makkábi Tel-Aviv lesz és búcsujátékát április 11-én tartja. Erre az utolsó mérkőzésre még nem állapították meg, hogy melyik izraeli ellenfél kerül szembe a ciprusi csapattal.

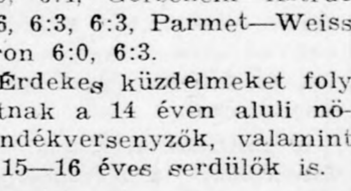
Katonai válogatott labdarugóink a múlt évben játszottak néhány mérkőzést Ciprusban. Az akkor elért eredmények azt mutatták, hogy nincs jelentős különbség a két szövetség játékerőjében. A holnapi mérkőzésen kisarányú Hápoél-győzelmet várunk, amit legfőképpen a megszokott pályára és az indokol, hogy a ciprusiak az utazás hátrányait is meg érzni fogják.
Ugyancsak holnap játszanak egymással a Jom Háac-maut-vándoridj mérkőzések keretében Haifa és Petáh Tikva válogatott labdarugó csapatai. Ez már a két csapat második mérkőzése. Az elsőt Petáh Tikva nyerte meg, a szövetség azonban a mérkőzést megsemmisítette és újrajátszását rendelte el. Számos másodosztályú bajnoki mérkőzést és az országos kupa két hét előttré kitűzött, de az esőzés miatt elmaradt mérkőzéseit fogják még holnap lebonyolítani. A március 21-én elmaradt első osztályú bajnoki mérkőzéseket április 6-án rendezik meg.

Pallada és Petrovics tegnap még nem érkeztek meg

A Makkábi Tel-Aviv nemzetközinek hirdett teniszversenyére Jugoszlávia Davis-kupa játékosai, Pallada és Petrovics kilátásba helyezték részvételüket. A két versenyző értesítése alapján a rendezőség már tegnap mérkőzéseket is tűzött ki részükre, ezek azonban elmaradtak, mert a vendégjátékosok nem érkeztek meg. A rendezőség reméli, hogy csupán néhány órai késérről van szó és a jugoszláv játékosok még kellő időben megérkeznek, hogy a tervezett országok közötti teniszversenyt meg lehessen tartani.

A verseny egyébként teljes lendülettel folyik. Az utolsó eredmények közül a fontosabbak a következők: Davidmann—Felbert 6:3, 6:1; Goldblatt—Jozsef 7:5, 1:6, 6:2; Appel—Porat 6:3, 6:2; Jozsef, Goldblatt—Dubiczki, Deutsch 6:3, 10:8; Dückstein—Ben Jakov 7:5, 6:3; Dückstein—Liebermann 6:2, 6:1; Appel—Goldblatt 6:0, 6:4; Gorschein—Astruc 3:6, 6:3, 6:3; Parmet—Weiss Aron 6:0, 6:3.

Érdekes küzdelmeket folytatnak a 14 éven aluli növendékversenyzők, valamint a 15—16 éves serdülők is.

ORTOPÉD - MŰHELY

C. FREUDMANN, Haifa, Herzl-u. 32. — „Orah”-val szemben. — Telefon 2803. Sérvtörök mérték után eszik, készen, rugóval, vagy anélkül. Betétek gipszlenyomat után 3.30-1. 3-6-ig

A. KOHN & LUBARSKY

Haifa, Herzl-u. 26 Tel. 4546
vesz és elad
képet, antikvitást,
bűrt, szőnyeget,
zongorát, porcelán,
kristályt,
ezüstöt, ékszer,
finom asztal- és
gyémánt, stb.

HAIFAI UTMUTATÓ

„ARTA” Wallerstein Occasion, Haifa 3.
Menachem u. 3.
Antiktárgyak, arany, billiáns, porcelán, vétel — eladás
EZÜSTTÁRGYAKÉRT legmagasabb árat fizet

PÉNZT Aranyért, ezüstért és ékszerért
Lombard-House-Hadar HAIFA, Herzl 16
Technikum-épületomb.

Kristályt, porcelánt, szőnyeget, festményt V E S Z
OCCASION
előtt Shapira 13
most HERZL 24.
Tel.: 2609.
Lombard-osztálya pénzkölcsönt nyújt aranyra,
ezüstre, ékszer- és értéktárgyakra.
Bejárat az udvarból is.

TALPIOT ÉTTEREM 61
HERZL U.
Válogatott ételek. — Italkülönlegességek. K282

Haifa mozik műsora:

AMFITEATRUM: tel. 4018. DALLA A SZIVEMBEN
(Szines.) — Susan Hayward, Rory Calhoun
ORION: A HERCEG, AKI TOLVAJ VOLT
Tony Curtis, Piper Laurie
GAL-OR: Estéknél: UNION STATION
Nappal: PERILS OF PAULIN
Betty Hutton, John Lund
HADAR: tel. 2509. — Szombat és vasárnap délután
A ZENE BOLONDJA — Deanne Durbin
Hétfőtől: „CARMEN” — Vivienne Romance
EN-DOR: tel. 3421. Haifa bemutató.
DAMASKUSZI TOLVAJ — (Szines.)
Paul Renreid, Jeff Donnel
ARMON: tel. 4848. — Izraeli bemutató!
AZ ÜGYNÖK HALÁLA
Frederic March — Rendezte: Stanley Kramer
ORAH: tel. 4017. — Izraeli bemutató!
TELEFON EGY IDEGENTŐL
Bette Davis, Shelley Winters, Gary Merrill
ACMON: tel. 3003. — CSODA MILÁNÓBAN
Vittorio de Sica

„Carmel Piccadilly” vezetősege, HAIFA
KARMEL-HEGY
ŐRÖMMEL ELEN TI BE
NAGY SZENZACIÓJÁT!
ÉNEKLŐ, ZENELO BABAK
ES TANCOLO
a londoni és párisi televízióban elért nagy sikerük
után, áprilisban nálunk lépnek fel!
Asztalrendelést előre kérünk. — • — Telefon: 6277

-RADIO-

PÉNTEK
6.30: Máj. tavu. — 6.35: torna,
6.45: zenélő óra, 7: hírek, 7.15:
hanglemek, 7.59: hírszöveg-
adás, 10.30: szórakoztató zene, 11:
hanglemek, 12: a kórházak mű-
sora, 12.30: balett-zene, 13.30: hí-
rek, 13.45: Jozefa Schocken (szop-
rán) hanglemezei, — 15: kábitát
sábbát cházandálok, 17: klassz-
ikus zene (Beethoven), — 18.15:
hírek, — 19: zenei gyöngyszemek,
19.10: könnyű zene, 20: hangleme-
zek, 20.30: hírek, 21: péntekesti
hangverseny (Mozart, Berlioz és
Prokofjev), 22.30: beiföldi dalok,
23: hírszövegadás.
Párhuzamos műsor: 13.45: an-
gol hírek, 14: francia hírek, —
16.30: hanglemek, 19.30: jiddis
adás, 20: román adás, 20.15: ma-
gyar adás.
A hadsereg rádiója: 18.35:
Részletek Mussorgsky „Boris Go-
dunov” című operájából, — 19.15:
klasszikus hangverseny, 21: tánc-
lemek.
SZOMBAT
7.30: Adon olám és hangleme-
zek, 8.30: hírek, 8.40: beiföldi da-
lok, 9: klasszikus zene, 11: Haen-
del: „Egyiptomi kivonulás” című
oratóriuma, 12.30: néber dalok,
13.30: hírek, 13.45: cházandálok,
16: könnyű zene, — 16.40: Saint
Saens „Sámsón és Delila” című
operájának első és második fel-
vonása, 18.15: hírek, 19: Hámav-
díl, 19.03: zenei gyöngyszemek, —
19.25: hanglemek, 20.24: Te-
nách-részletek (Micha 3—4.), —
20.30: hírek, 20.40: sporthírek, —
21: Melavé málká cházandálok,
21.30: beiföldi táncok, 22: tánc-
lemek, 23: hírszövegadás.
Párhuzamos műsor: 13.45: an-
gol hírek, 14: francia hírek, 16:
modern zene, 16.45: klasszikusok
előtti zene, 17.30: hanglemek, —
19.30: jiddis adás, 20: román adás,
20.15: magyar adás, 22.15: angol
hírek.
A hadsereg rádiója: 18.35: ze-
neli mozaik, 19: tarka zene, 19.50:
népdalok, 20.45: tánclemek.

Készpénzt
ad azonnal
LOMBARD HAMERKAZ
51. HAIFA, 51. I. em.
minden értéktárgyra.

Butor
ágy, jégszekrény, „Lakol”
bűrt nagy választékban.
Fizetési könnyítések is.
EHRLLICH TESTVÉREK,
Ó-ÁKKO:
Cochaniával szemben.
NAHARIA: Teniszpálya.
Elijáhu Golomb utca.
K1041

Pészách a kibucban

Írta: JAMBOR FERENC

Megyek arra, amerre a többiek. Pészách este van Kibuc Evronban és mindenki, akinek csak keze és lába van — a falu polgárai és lakói: Chavérok gyermekek, szülők, rokonok és barátok özönlenek a gabonacsűr felé, amely szép tiszta fehérbe öltözött a szeder este tiszteletére.

Van abban a Hágádában, amit a Kibuc Arci állított össze tradicionális ösei és mai költői szövegekből, egy kedves vers, amit énekelni fogunk a közös asztalnál. Így van valahogy magyarul: „Elmúlt az eső, menjen el békével.”

A baj csak az, hogy az csak a Hágádában és a... legendában igaz. A valóságban nem. A valóságban az eső itt van és kiadósan, bőven szitál...

Sötét van, csillagtalan, nedves éjszaka. Csak sziluettek lát az ember. Többnyire két hosszú sziluettet: papát és mamát, akik rövid sziluettek: egy, vagy két gyermeket — visznek kézen fogva, a hónuk alatt pedig egy könyvecskét szorongatnak: a Hágádát...

Mert hogy sötét van, mert az eső szitál és mert itt a kibuc udvarán egy pillanatra független a helytől és az időtől...

Hiszen ugyanez a képe a zsidó világnak megszámíthatatlanul sok esztendő óta.

Hát mióta visznek a zsidók évről-évre minden szeder este a hónapok alatt egy könyvecskét, a kezükön fogva pedig a gyerekeiket?

Rabbi Akiba ideje óta? vagy talán még régebbtől fogva?

Kint még esik az eső, de itt ebben a szépen feldisznított gabonacsűrben, a fehérrel terített asztalok mellett barátságos, kellemes és meleg a hangulat.

Ha nem is ténylegesen, de legalább képletesen mindnyájan oldalra támaszkodva dülünk, úgy mint az urak. Mint a szabad római polgárok, akik: occumbere jüvant, a kereveten oldalra dölve szeretnek falatozni az ünnepi lakomákon. A rómaiak ugyan lerombolták a templomot, rabszíra fűzték Simon bar Giorát és leverték később az utolsó lázadását is: a Bar Kochbáét, a zsidók azonban csak azért is oldalra dültek a gáluti rabsgáz összes századai alatt, mintha szabad emberek volnának, mint egykori uraik, a rómaiak. A nagyapámnak is egy párnát dugott az oldala mellé a szeder estén a nagyanyám. Nagyapámnak persze fogalma sem volt róla, hogy miről van szó. Nyilván azt hitte, hogy a párna és a támaszkodás valami vajkos...

Hány évszázadon át, hány féle gettóban, hányféle rabcsűrben ültek így zsidók, legalább két szeder estén át. Holott régen elfejtették nemesek a szabadságot, hanem a szabadság e gyenge szimbólumának is az értelmét.

E percben minden chavér kezébe veszi a kicsi könyvecskét. Micsoda különös egy nép is a zsidó. Hol van a világban még egy nép, amely nemzeti ünnepét úgy üli meg, hogy elejétől végig elolvas egy könyvet. És nem is egy imakönyvet, hanem egy krónikás könyvet.

Az egyiptomi szolgaságról olyan naivan ír a Hágádá, hogy roppant nehéz elképzelni az esemény történelmi hitelét. Holott föltétlenül igaz kell, hogy legyen ez az

egyiptomi história a rabsgázról és a kivonulásról. „Ávádim hájnu... — rabsgáz voltunk Egyiptomban...” — így kezdődik a történet. Van-e nép, amely ilyesmit állítana öseiről, ha nem volna igaz? Ha egy nép a származásáról hazudni akar, hazudna valami szobrot. Hiszen a szolgaság nem olyan nagy tisztesség. Legendák így kezdődnek többnyire: Öseink félistenek voltak, óriási emberek... De nem úgy, hogy szolgák... Jut-e valakinek eszébe ilyent mondani a családjáról, ha történetesen nem volna igaz?

Csak egyszer voltak a zsidók rabsgázok és az is milyen régen volt. Azóta — négyezer éve — nem tudják feledni, úgy szerették minden korban ösztönösen a szabadságot.

Furosa könyv ez a Hágádá. Különös keverék. Sok benne a naiv, az együgyű mese. De lehet, hogy csak nekünk tűnik fel némely rész olyan együgyűnek, mert nincsen kulcsunk hozzá. Olyan időkben állították össze a Hágádát, amikor cenzoroktól és cenzurától kellett félni a szerkesztőknek. Némelyik fejezet tisztára allegória. Ugy íródott, hogy a cenzor ne értesse és évszázadok alatt az történt, hogy már nemcsak a cenzor, de a Hágádát olvasó zsidók sem értették többé a célzásokat.

Ma már sikerült némely homályos fejezetet megfejteni. Ma már világos, hogy ott Bné Bráknban, miért ültek rabbi Eliezer, rabbi Josua, rabbi Eleázár ben Azarjá, rabbi Akiba és rabbi Tarfon egész hajnalig a szederasztal mellett. Nem az egyiptomi kivonulástól, hanem a rómaiak elleni lázadásról beszélt olyan hosszú szöveg az öt ókori rabbi. Hiszen rabbi volt a Bar Kochbe-lázadás szellemi feje. Hajnalig beszéltek, amikor is a türelmetlen tanítványok — a szabadság-harcosok — azt mondták, hogy elég volt a szóból, kezdődjenek a tettek. Csak a cenzor miatt szól a Hágádában ez a mondat így: „Úrak, eljött már a reggeli imádságnak az ideje.”

„Chád gádját” is megfejtették már zsidó és nem-zsidó tudósok. Hiszen, mit keresne egy ilyen együgyű ének a gödöléről a szabadságról szóló krónikás könyvben, ha nem volna ennek a versnek egy rejtett — a cenzor elől elrejtett mélyebb értelme is.

„Vett az apám két pénzért... Isten megvásárolta magának a két kőtáblát...”

„Chád gádja... egy gödöl... Izráelt, egy kicsi, gyenge népet, akit annyiszor akartak széttegni ragadozó farkasok...”

„De jött a macska... a macska az Egyiptomból. Egyiptom ráfáradt Izráelre...”

„Es jött a kutya... Ez Assur... és megmarta a macskát...”

„Es jött a bot... Ez Babel és elverte a kutyát...”

„Es jött a tűz... Makedóniai Nagy Sándor...”

„Es a víz... Róma kioltotta a görög világbirodalmat...”

Bér Ervin:

Érvek egy ajándék-boltban

Valamelyik nap bent álltam egy ajándék-boltban és néztem az embereket, akik vásárolni jöttek. A boltosnak oly sok dolga volt, hogy két vevő közt csak gyorsan odaszólt nekem, várjak, ha beszélni akarok vele.

Asszonyok jöttek, a férjikkel és egyedül, ki ezt venni, ki azt, ki magának, ki másnak, de senki sem sietett. Senki sem félt attól, ha alkudni kezd a kereskedő durván végez vele; ha kimegy az üzletből, más örömmel fogja megvenni az árut, amelyre neki fáj a fogá.

Alkudtak hosszan és kitartóan és a boltos angyali mosollyal válaszolt mindenre. Tudtam róla, hogy készpénzre van szüksége és ezért mindent el fog adni a lehető legalacsonyabb áron, — de ez nem akadályozta, meg, hogy a vevő-jelöltek egymás után menjenek ki az üzletből üres kézzel.

Persze láttam nagyságát is, a fajtából, amelyből az infláció legjobb ideiben olyan sok szaladgált üzletről ízletről, amint szegény férj-jét magával cipelve hangosan alkudozva valamire, hogy az egész közönség hallja; emelvényen közben, hogy máshol, mit és mennyit ért vásárolt. A dolog vége persze mindig az, hogy a

férj előhúz nadrágzsebéből egy gumiszalaggal összetartott pakli ötöt vagy tízest és fizet. Miből, ki tudósna? A kép csak annyit változott a két év előtti huszvéthoz képest, hogy a férj akkor büszkén fizetett. Ma mintha a fogát húznák.

De mindez persze csak kivétel, amely megerősíti a szabályt. A többség alig vásárol és ha igen, kis dolgokat, lehetőleg kevés pénzzért. A nagy forgalom csak látszat, az emberek még nem venni jönnek, hanem csak élvezni a válogatást.

Az embernek, amikor panaszkodni hallja a boltost, nehéz választania, melyik gondolatát fogadja el helyesnek és igaznak. Sajnálja a szegényt, mert rosszul megy neki, örüljön, hogy végül tényleg jött kutyára, — egyik következtetés sem rosszabb a másiknál.

Látja, mondja a boltos, ha így halad tönkre fogok menni. Azt hittem husvét segít majd rajtam és az emberek vásárolni fognak egy

kicsit, de valójában csak a munkám lett több, a forgalom alig. Az embereknek nincs pénze, nem vesznek, a gyáros nem tud eladni, persze, hogy munkanélküliség van. Így a boltos.

Menj és magyarázd meg neki, hogy az embereknek valamilyen okból, — mert pénz-manna hullana, vagy mert Ben-Natan urnak meg nőne Eskolra gyakorolt befolyása és újra kezdődnek az infláció — egyszerre több pénzre lenne, az semmit sem segítené a helyzetet.

Az ország öt évi függetlenség után, akkora adakozási akciók után, amelyeknél nagyobb még egy hollywoodi filmgyár sem tudna produkálni, beszédek után amelyek paradicsomot ígértek, fogadkozások után, hogy arcunk verejtékével fogjuk megkeresni kenyereinket, útépítések után és erdőültetések után, gyármegnyitások és falu-felavartások után, inflációs politika és deflációs politika után, munka és munkanélküliség után még mindig ott tart, hogy ha mások által rendelkezésünkre bocsátott devizamennyiség csökken akár csak egy kicsit is, nem tudjuk fenntartani a termelés szintjét.

Mindez nem jelenti azt, hogy sohasem fogunk tudni másként élni; még csak azt sem jelenti, hogy valakit felelőssé lehet tenni ezért a helyzetért, csak azt jelenti, hogy ez a valóság.

Nekem lehet és valóban az a személyes véleményem, hogy az ügyek ilyen állásért valaki személyesen és valamilyen államviteli mód objektíven felelős. Ez azonban nem változtat semmit a helyzeten. Még ha sikerülne is meggyőzni mindenkit, hogy az én véleményem helyes ebben a kérdésben, hogy akiket én felelősnek tartok, azok valóban felelősök. — akkor sem lehetne a dolgokat egyik napról a másikra megváltoztatni.

Amíg valamilyen döntő változás nem történik, nem sok kilátás van arra, hogy a dolog megváltozik. De ha történik is döntő változás, nem leszünk máról holnapra gazdagabbak. Sőt, lehet, hogy a változás egyik döntő tétele éppen az lesz, hogy az általános életnivót még tovább kell csökkenteni.

Történelmi szemmel nézve nem baj, ha az ajándék-boltok tönkremennek. Az sem baj, ha az ajándékgyárak kénytelenek lesznek elküldeni a munkásaikat. E-gész termelési berendezésünket kell átalakítani, hogy tényleg termelési berendezés legyen, ne pedig csak a fogyasztásnak egy másik formája, mint például mondjuk az ajándékgyártás. (Persze ezt az ágot csak találatomra ragadtam ki és mondhatom volna helyette más is, de ennél nagyon könnyen lehet látni az összefüggéseket.) Még mindig nem élünk úgy, ahogy élnünk kellene. (Folytatás a negyedik old.)

KISHONT FERENC:

AKI TUD KÉRDEZNI

Lehet, hogy sokan elhajlással fognak vádolni, de én a gyereket csak 0 és 5 év között, valamint 12 és 40 év között szeretem. A közbeeső időszakban, 5 és 12 év között, ugyanis van a gyerekeknek egy felvett rossz szokásuk, hogy mindig kérdezzek tőlem különböző kérdéseket. És ami a legriasztóbb, személyes tapasztalataim szerint, az utóbbi időben egyre többet kérdeznak a gyerekek Izráelben, valószínűleg a vitaminhány miatt. Ezek után pedig hadd mutassam be a kis magyarjuk Snukit, a sikun rémét, aki csak néhány éve alijázott szüleihez és ezért még közzön, viszont ezzel szemben egyesíti magában az olék tapasztalatlanúságot és az ercei gyerekek tudásvágyát. Snuki még voltaképpen igen kicsike, nemrégiben sajátította csak el a beszéd fortélyát és a moziba is még ingolyon bemeget, de van ennek a Snukinak annyi esze, komolyan mondom, nem túlzás, hogy olyan feje van neki mint egy valóságos miszternek. Szóval, magyarul szólva sajnos kicsit visszamaradt a gyerek.

Múlt év nyarán ismertem meg Snukit, amikor is éppen zöld hagymát ültettem a miniszter felkérésére kis Mágén Dávid Járók kertében, hogy legyen mivel ellátnom kis családomat az inség napjaiban. A gyermek vagy két-három órára keresztül szótlanul bámulta a hátamat, majd váratlanul megszólalt:

— Dod — mondotta — miért hívják a zöldhagymát zöldhagymának és miért nem másképpen? — Tudd meg fiacskám — feleltem — hogy a zöldhagyma zöld színű és ezért hívják zöldhagymának. — Tov — bölintott Snuki — ezért zöld. De miért hagyma?

És azóta is én vagyok Snuki kedvence partnere a vég-nélküli, de kissé egyoldalú Barkochbában. A gyermek egészséges friss ösztöne ugyanis megérezte bennem az idegességre hajlamos felnőttet, akit már néhány jóléhegyezett kérdéssel felizgatott állapotba lehet hozni. A dolog technikai lebonnyolítása úgy kerül végrehajtásra, hogy Snuki leül az ajtóknak elé a lépcsőre és ott megszövegezi magában a kérdéseket, majd mikor gyanutlanul kilépek az ajtón lecsap rám, hogy, mondjuk, aszongya: — Dod, aba seli azt hiszi, hogy te nem vagy benn egy pártban sem, igaz ez? — Igaz. — Tov — mondja erre Snuki — de akkor miből élsz? — Más, Déli körutatam végezve a sukun, néhány üveg lebeniával tartok otthonom felé. Snuki váratlanul kilép az egyik fa mögül: — Dod — mondja — szereted a lebeniát? — Nem én. — Akkor minek veszed? — Mit lehet ilyen kérdésekre válaszolni? En magam talán tudom, hogy miért vásárolok lebeniát? Ilyen esetekben azt szoktam mondani a tudásvágygal teli gyerekeknek: „E-be cigele — me” — ami héberül nagyon jól hangzik és ez mindig használ, sőt lehet mondani, ez az egyetlen magyarizát, amit Snuki elfogad, anélkül, hogy további kérdéseket tenne föl.

Persze a hallgatás csak igen rövid lejáratu. Pészách előtt megint ott ült Snuki a lépcsőn és elgondolkozó arc-kifejezése olyan hatással volt rám, hogy gyorsan visszazugrottam, de már elkéstem. — Dod — kérdezte a gyermek — igaz, hogy szederestén imádkozni kell a Jóistenhez és meg kell köszönni neki, hogy kihozott bennünket Egyiptom országából a rabsgáz hűzéből? — Ugy van Snukika, ez a szokás. — Tov — felelte erre Snuki — akkor tessék szives lenni megmondani nekem a bácsinak, hogy mit imádkoznak most szedereste azok a zsidók, akik még ma is Egyiptomban élnek?

Kicsit köhéscseltem, majd elhessegettem Snukit játszani. Viszont azóta nem találok nyugalmamat. Tényleg, mit mondanak az egyiptomi zsidók pészáchkor? Micsoda kínos helyzet! Teljesen tanácstalan vagyok. Akinek van valami fogalma a megoldásról, legyen szives lépjen velem érintkezésbe a szerkesztőségben, hajlandó vagyok öt összehozni magával Snukival.

Speciális GYÓGY-ES MÉRTEKUTANI CIPOKET NÉGYHÁRTI BESZLETRE készitünk garancia mellett. Üzletfeleinknek kellemes ünnepeket kívánunk. A. GANZ TEL AVIV, ALLENBY 96

BIZTOS MEGÉLHETÉST nyújtó női ipari szakma tanítására, minden helység részére, kiképzünk egy-egy oktatót. A négyhetes intenzív tanfolyam sikeres elvégzése után az intézet egyedüli helyi vezetőjeként kezdi meg működését. Szükséges tőke 400 font, melynek fele a megállapodás aláírásakor, a többi a tanfolyam befejeztével fizetendő. Lakással, vagy üzlethelyiséggel rendelkező szervezőképes hölgyek ajánlatát kérjük: (*) TEL-AVIV, POB 2535

A „Hammerklavier”-szonáta

Beethovennek ez a leghatalmasabb, gigantikus méretű és tartalmú zongoraszonátája (opus 106, b-dur-ban) Frank Pelleg előadásában a Muzéumban most érte meg teljesebb bemutatását. Eddig sem külföldi, sem hazai zongorista nem vállalkozott előadására, oly rendkívüli technikai és szellemi igényeket támaszt a művészre. Wagner Richard „a lét szinképének” nevezte, mint ahogyan azt Thomas Mann „Doktor Faustus” című regényében idézi. „Ilyesmít — tömegnek játszani, képtelenség”, — mondotta. Szinte eltűnnek benne a realitás, a valóság körvonalai s már teljesen a fantáziavilág végtelenségébe emelkedik. — Riemann a Beethoven-szonátákról írott analizisében teljes 58 oldalt szentel csak ennek az egy műnek. Problémái zenetudós, művész és hallgató számára egyaránt bonyolultak. Rapszódikus csapongó felépítése, mozaikszerűen betűzött intermezzói, monumentális terjedelme még Beethoven örvényében is egyedülállóvá teszik. Az első, heroikus aligrót egy aránylag rövid scherzo követi. — A 3-ik tételről, az adagio-ritmúzt írja Bülow, hogy „itt megszűnik a zongorajáték. Aki hangszerén nem képes „beszélni”, az inkább csak olvassa és né játéka.” — Le-mondás, fájdalom, csüggedés és vágyakozás végtelenséggel telített melankóliával csendül fel benne. Egy-egy epizódban felvillan egy reménysugár, de ez is csak lidércfénynek bizonyul s a rezignáció ismét urrá lesz fölötté.

A zárótétel ezuttal nem hoz feloldást, mint Beethoven legtöbb ily lassu tétel után, hanem egy hatalmas fugába torkollik. A fuga nála a fennköltéget, megdicsőülést jelent, — ezért alkalmasz mazzza mind az öt utolsó zongoraszonátában, két micséjében, valamint késői vonósnégyesében és ötösében (op. 133 és 137). — Súlyos siketséggel küzdöve valóban már csak inkább fantáziájában alkotott, s képzelte el magának a hangzásokat. A „Hammerklavier” elnevezés annyiban nem helyes, mivel már a megelőző szonátában szintén használta ezt a megjelölést. Nem tudni, csak az olasz „pianoforte” szót a karta-e némettel helyettesíteti, vagy a modern mechanikai kalapács-zongorát a régi esembőlől megkülönböztetni. Mindenesetre ennek a monumentális szonátának megírására az a zongora ihlette meg, melyet egy londoni gyártóól, Thomas Broadwoodtól kapott ajándékba, s mely hangzásában az összes addig ismereteket felülmúlul látszott.

S ha keletkezésének további külső okai után kutatunk, úgy Beethovennek egy Ferdinand Rieshez írott levelében is találunk erre utalást: „A szonátát nyomasztó viszonyok között írta meg, mely kemény sors, hogy pusztán kenyéért kelljen komponálnom... Idáig jutottam már tehát...” — Mozart egyik legnagyobb művét, a „Rekviem”-et egy titokzatos ismeretlen megrendelésére írta. Bachot a lipcsei városi tanácsal kötött megállapodása kötelezte, hogy minden vasárnapra új kantátát szerezzen a Tamás-templom számára... Ily csodálatos módon egészítik ki tehát olykor egymást földi és mennyei dolgok...

Frank Pelleg háromnegyedórás bevezető elemzéssel világított rá a „Hammerklavier”-szonáta szerkezetére. Ez hangversenyteremben szokatlan jelenléte ugyan, de lényege-

sen elősegíti a hallgatónak a mű megértését. Pelleg főlényes intelligenciával és zongoratudással játszott. S ha Toscanini 85 éves korában jelentette ki, hogy most értette meg valójában először Beethoven 9-ik szimfóniáját, úgy a mi kitünő művésznünknek sem kell restelkednie, ha még jó néhány évet adunk neki a mű szellemi magaslatainak megmászására...

Kodály Zoltán trió-szerenádját első ízben adták nálunk első az Izráeli Vonós-négyes tagjai, Fenyves Lóránd és Alice és Pártos Ödön. E ragyogóan szerkesztett, ötletes és hangulatos műnek első két tételén még bizonyos impresszionista hatások mutatkoznak, s csak az utolsóban jut erősebben a folklór érvényre. Hangulata deklamációját, felépítése egyaránt a népzene stílusában gyökerezik. A Kodály-szerenád és kitünő előadói a Muzéum termébe megtöltött közönség rendkívül melegen fogadta. — Az együttes Thelma Jellin csellistájának közreműködésével még Brahms a-moll és Beethoven 1. Razumovszky-négyesét játszotta finoman csiszolt kidolgozásban.

SZIGI ÉS DANIEL

Konzervatív kritikuskok véleménye szerint az előadóművészt szigorúan el kell választani a magánembertől s kizárólag a nyilvánosság előtt nyújtott produkcióit szabad bírálhat tárgyává tenniük. Mint oly sok elméletet, a gyakorlati élet ezt a teóriát is megdönti olykor. Jómagam is igen hajlom arra a gyakorlatra, hogy a művészt egyéniségének teljességében ismerjem meg, hogy kiegészítem azokat a gyakorta hézagos benyomásokat, melyeket fel lépése alkalmával nyerek. Hogy a tárgyilagos megítélés szubjektív befolyások ne zavarják, ez már gyakorlat és emberismeret kérdése. Egykor Hubermannel, Cassalssal, Saljapinnal vagy Dobrovennel folytatott beszélgetéseim sokban járultak hozzá művészi és emberi lényük felismeréséhez. Olykor hátrányos, máskor előnyös ez a személyes kiegészítés. De a pódiumon szereplő művészt igen sokszor akadályozza indiszpozíció, előnytelen műsor-összeállítás, rossz hangszer, sőt nálunk — főképp énekeseket — az éghajlati viszonyok is, hogy művészetük minden lényeges vonása kifejezésre juthasson.

A napokban Szigi Wiessenberggel és Dániel Barnbojmmal tízéves kis zongoristával voltam egy társaságban. Szigi ekkor kezdte kiheverni betegségére utolsó maradványait és remek formában zongorázott. Kis barátja, kit még Braziliából ismerem, aznap délután a haifai zenekaral játszott Beethoven 1. zongoraversenyét, aztán hazatérve a fáradságlegkisebb jele nélkül ült le este 10-kor a zongorához s előbb egy komoly műsort adott, majd midőn Szigi a második zongorán egy-egy kezdő taktust játszott elő, Dániel azonnal folytatta és rögtönzött hozzá. Éjjel egy óráig tartott ez a rendkívüli játék. Dániel ekkor a szintén jelenlévő Georg Singer karmestert „hívtá ki párbajra”. (Az elmúlt évszázadokban rendkívül népszerűek voltak világhírű művészek között ily nyilvános versenyek). Játssza el a Beethoven-koncert zongoraszólamát, ő maga majd a zenekari kíséretet zongorázza hozzá. A szintén bámulatos emlékezőtehetséggel rendelkező karmester kissé kelletlenül ugyan, de belement. Rövid idő múlva — kidőlt, — de Dániel diadalmasan játszotta — emlékezetből — a zenekari részt tovább... Ha nem lett volna alkal-

Hatvan esztendővel ezelőtt, egy zimankós téli napon, az osztrák parlament ülésén unatkozva ült gróf Taaffe miniszterelnök bársonyszékében. A nagy ablakon át kirévedezett a pillantása az átellenben lévő Volksgarten hóval borított fáira, de hirtelen felriad álmodozásából. Titkára állt előtte: „Kegyelmes uram, sürgős távirat érkezett.” Gépiesen nyult a kormányzó a sürgöny után, de alig hogy belekukkantott, felvillanyozva érezte magát. A Vatikánból érkezett a távirat azzal a szűkszavú közléssel, hogy Öszvérsége dr. Theodor Kohn kanonokot nevezte ki olmützi hercegeknek. A fáma azt beszéli, hogy gróf Taaffe a következő szavakkal nyújtotta át a sürgönyt e- gyik miniszterének: „Remélem, hogy ő eminenciája legalább is meg van már keresztelve.”

Másnap az egész világsajtót bejárta a kinevezés híre. Hát hallottak már ilyet: zsidó hercegek, pláne még Kohn a neve! Olyan szenzációit keltett ez akkor, hogy ezt ma, a mi atom- és hidrogénbombás korszakunkban el sem tudjuk képzelni.

Ungarisch-Brodból, egy a magyar határ közelében fekvő délmorvaországi régi zsidó községből származott az egyházfejedelem atyja, aki búcsút mondott a zsidóságnak és egy közeli faluban gazda lett. Unokafivére volt anyai dédnagyapának, Leopold Kohnnak, aki a szobában függő, szépen himzett egykoru Jahrzeit- emlékek tanúsága szerint 1843-ban hunyt el. Az im már földmivessorban lévő család Theodor fia 1845-ben született, kit — jófel fogású eszes fiú lévén — parasztszokás szerint papnak szánták. Lám, lám milyen hamar asszimilálódott! A fiú felszentelése után gyors karriert futott be, kitűnt, mint az egyházjog tanára és 1883-ban már kanonok volt, kilenc évvel később pedig hercegeknek lett.

De nem sok öröme telt az új egyházfejedelemnek fényes tisztességéül. Tulzsigoru volt, no meg zsidó származása miatt nem lett sohasem népszerű, sőt elkezdték gyűlölni, amihez persze az akkor német és cseh körökben szervezkedni

kezdő antiszemita áramlat nagyban hozzájárult. A cseh katolikus közvélemény nem tudott megbátározni azzal a gondolattal, hogy zsidót ültettek az egyház egyik legmagasabb polcára és a lelkesi körökben megszokott fegyvellemmel ellentétben az alsó papság körében heves agyarkodás indult meg a hercegek ellen. Ennek során 1903-ban egy cseh lapban álnév alatt éles uszító cikkeket irtak elene és amikor emiatt a bíróság egy a szerzősével gyanúsított cseh papot elítélt, a feldühödött tömeg megrohanta az olmützi érseki palotát.

Parázs botrány keletkezett ebből, de mindenki megértette, hogy a zsidó püspök helyzete tarthatatlanná vált. Erre a Szent- szék Rómába idézte dr. Kohnt, aki röviddel a pápánál tett látogatása után „önként” lemondott és megtört szívvel, elkésere- lőtt egy stájerországi kore- lostorba onult vissza. Ott az Alpesek között elmélázhatott azon, vajjon jót tesz-e a zsidónak, ha idegen isteneket és idegen népet szolgál. Egyszerű, elfeledten fejezte be földi létét 1915-ben. Egész életén át nagy cseh hazafi lévén, vagyona a Brünnen felállítandó cseh műgyetemnek hagyományozta.

Vannak a történelemben tréfás véletlenek. Így volt például az is, hogy pont ebből a régi tradíciójú ungarisch-brod-i zsidó községből ugyanabban az időben még egy másik püspöke is támadt a katolikus egyház- nak. A 19. század harmin- cses éveiben Ungarisch-Brod- ból egy dr. Sussman Frankl- nevű orvos vándorolt ki Magyarországra, ahol a nyit- ramegyei Urnényben tele- pedett meg. Ott született 1843-ban Vilmos fia, aki hogy, hogy nem, ugyancsak pappá lett. Ez a jószívű fiú szintén hamarosan felka- paszkodott a ranglétrán, nevet Fraknóra változtatta meg, szintén tanárkodott, majd a Tudományos Akadé- miába jutott be mint a ma- gyar történelem érdeműs kutatója, végül pedig nagy- várdi kanonok és arbei- címzetes püspök lett. Frak- nói, aki az ország egyik leg- gazdagabb dotált egyházi

stallumának jövedelmét el- vezte, saját pénzén alapítot- ta meg a magyar történelmi kutatás előmozdítására a római Collegium Hungaricu- cumot és maga is nagyszá- mu komoly történelmi ta- nulmányt irt. Nemcsak a papi csuhában, hanem mint történész is teljesen magyar- nak érezte magát. Ő nem érezte találva magát a ka- tolikus sajtó antiszemita tá- madásaitól. Pedig történel- mi munkája révén igen gyakran összeütközésbe ke- rült zsidó származásával, a- melyről tudni nem akart. Megírta „II. Rákóczi Fere- renc vallásos élete és mun- kái” című művét, de bizony egy szóval sem emlékezett meg arról, hogy ugyanezen Rákóczy portyázó kegyet- len kurucok 1648-ban kard- élre hányták Ungarisch- Brod szent községét, ahol a püspök úr ősei éltek. A Hunyadiákról irt könyvé- ben pedig úgy dicsőíti Kap- pisztrán Jánost, mintha ez a fanatikus szerzetes nem vezetett volna irtóhadjá- ratot a zsidók ellen.

A mi zsidó véreink sze- retnek legendákat szőni ma gasba jutott zsidók szemé- lye körül. Így Fraknóiról többek között azt mesélték, hogy dr. Kiss Arnold késő- bi budai rabbival együtt járt jesivára és évek után, amidőn egy budai egyházi körmenete alkalmával két adlátsu cipelte Fraknói ut- án palástja uszályát, a kö- zönség köréből az ott álló dr. Kiss azt kiáltotta a pü- spök felé: „Snajim ochazim betáht!” (A Talmud így is- mert jogi vitája kezdődik ezzel a szavakkal: Ket- ten fognak meg egy ru- hát.) Erre a püspök vissza- fordulván, azt válaszolta: Ez régen volt! A legenda igen szép, csak az a baja, hogy nem igaz, mert elte- kintve attól, hogy Kiss 26 évvel fiatalabb volt Frak- nónál, egyikük sem járt so- ha jesivára.

De Fraknói szeretett zsi- dók között forgolódni. Az első világháboru után egy előkelő asszimiláns bécs- zidó, Max Ritter von Gut- mann, a leányát összeháza- sította a triesti zsidó köz- ség volt elnökének kitért fiával. A fényes esküvő a skót barátok templomában zajlott le és Bécsben akkor azt mesélték, hogy a tem- plomban az esküvő idején, mindenki zsidó volt, még a püspök is, aki az ifju par- frigyét az egyház nevében megáldotta: Fraknói Vil- mos... A kommun elől Bécsbe menekült öreg úr, aki akkor már hetvenhato- dik évét taposta, egyszer engem is felkeresett az osztrák fővárosban, szíves- séget kérvén tőlem. Azt hi- szem van abban valami igazság, hogy az idő folya- mán az ember faji ismertét- jelei mindinkább kiélező- nek, mert amikor én ismer- kedtem meg a püspökkel, már bizony tipikusan zsidó külsejű volt.

Öt évvel később mondott bucsút a földi létnek. Egész vagyona a Szent István- társulatnak és a római in- tézetnek hagyományozta. Ilyen a gálut sorsa: két eszes zsidó fiú, aki népünk díszévé válhatott volna, annak a katolikus egyháznak lett vezető egyéniségévé, a- mely nekünk annyi szenved- ést okozott, ezenfelül a véletlen folytán ugyanazon zsidó községből származó két püspök közül az egyik a cseh nép zászlajára eskü- dött fel, amíg a másik ma- gyar nemzetnek szentelte életét. Fraknói mint zsidó történetíró bizonyára hir- névre tehetett volna szert.

Ósi zsidó szokás, hogy a Szentírás felolvasását nem szakítják félbe oly helyen, amely kellemtelen tartalmú, így én sem szeretném lezár- ni ezt az írást azzal, hogy Ungarisch-Brod kehlája csak püspököket nevelt. Ő nem volt ott a zsidó tudás- nak sok hírneves művelője.

Ebből a községből szakad- tak magyar földre a 19. szá- zad elején két neves rabbi, akik az akkori Magyaror- szágon, ahol akkor még gyöngye lábón állt a zsidó hagyományos tudás, hirdet- ték a Tóra igéjét. Az egyik volt Rabbi Jicchák Mose Perle, aki Kismartonban és Bonyhádon viselt rabbiá- lást és akinek Méir fia nagykirályi rabbi lett, míg a másik Rabbi Pézsách Singer szintén magyar rab- bidinasztiát alapított. Uo- kája volt dr. Singer Leó, az irodalmi tevékenységéről is ismert várpalotai rabbi, aki a magyar cionizmus bölcsé- jénél állott és kit népünk legjobbjai között elcsodort a hitleri vész árja.

Érvek egy aiándék- boliban

(Folyt. a harmadik oldalról)

Mindannak amit itt em- mondunk aktualitása van, Jelenleg nagyon népszerű a gondolat, hogy az országot a munkanélküliség és a tönkremenések nehéz ut- ján kell megmegtanítani arra, hogy többet kell dolgozni. Szerintünk ez az ut alig járható, hacsak nem akar- juk az ország életnivóját olyan szintre csökkenteni, hogy az veszedelmes. Az e- gyetlen megoldás tehát az, hogy a termelést anélkül növeljük meg, hogy előbb szenvedni hagyjunk az or- szágot.

Jó lenne, ha mindenkivel személyesen meg lehetne értetni a dilemmát, amelyben leledzünk s rá lehetne bírni arra, hogy egyszerűen többet dolgozzák. De ez termé- szetesem csak éber álmom. Az emberek nem lehet rábe- szélni. Eszközöket kell te- hát keresni, amelyek ugyan fájdalmasabbak és kevésbé gyorsak, de mégis erre visz- nek bennünket.

A konkrét javaslatokban nincs semmi újdonság. Csak arról van szó, hogy lehető- leg érdekelte kell tenni az idegen tőkét, hogy idejő- jön. Ugyanakkor fenn kell tartani a drágasági pótlék rendszerét, nehogy a leg- gyengébbek túlságosan szem- vedjenek.

Egyelőre azonban a kül- földi tőkét aligha csábítják. Még a klézionisták sem, mert pusztá beszéd nem ele- gendő. Másrésztől viszont a drágasági pótlék veszed- lembe van, mert a szociá- lista Eskol úr nem nagyon lát más kiutat költségveté- se egyensúlyban tartására, mint a pótlék megszünteté- sét.

Előbb-utóbb fel kell ismer- neni, még minisztereknek is fel kell ismerni hivatali magasságukból, a valósá- got. De minél később törté- nik a felismerés, annál rosszabb szegény nekünk.

A legfrissebb magyaror- szági hírekkel, a legjobb magyar írók és újságírók cikkeivel, megérkezett a Brüsszelben megjelenő „VILÁG” legújabb száma. Kapható az Alexander rt. minden megbízottjánál. K1047

STREPLESS (vállpánt nélküli melltartó) és fürdőruha specialista GUTH MAGDA Párizsban végzett női fodrász- és fodrász- készítő Tel -Aviv, Dizengoff 97 (Az előtt Bpest, Párisi- u.)

PEDIKÜR-SZALON Ramat-Ganban. Vezető: Marian Meiberg (Hollandiában tanult pedikűrősnő) azelőtt „MEDIKO” TEL AVIV, 1953. április 1-től a CHANA SZALONBAN, RAMAT GAN HERZL UTCA 52.

MEGJELENT Rosenfeld Aranka: »Kis céna szakácskönyv« című, legújabb magyarul írt szakácskönyve.

A szerző, — akinek „A zsidó nő segítése, tanácsadója” c. könyve Magyarországon rendkívüli népszerűségnek és elterjedtségnek örvendett, — most az izráeli élemezési viszonyok gondos tanulmányozása után állította össze kis céna szakácskönyvét, amely az izráeli magyar-zsidó asszonyok hasznos tanácsadója lesz. A könyv a jelenlegi nehéz ellátási viszonyok között is könnyen hozzáférhető, aránylag olcsó anyagokból állítja össze a legváltozatosabb és legteljesebb étrendeket. A szakácskönyv ára 400 pruta. — Kapható az összes újságúrus kioszkokban, valamint az Uj Kelet megbízottainál. K1037

mam ezt a muzikus-fenomenét magánemberként megismerem, úgy továbbra is csak a kissé személytelen muzeumi hangverseny után ítéltettem volna meg. Amellett ez a rendkívüli zenei tehetség teljes egészében egy bűbajos gyermek maradt. Az egyik Beethoven-szonáta után — bukfen- cet hányt a szőnyegen, — majd karmestereket kezdett utánozni oly sok humorral, hogy a jelenlévők dülöngéltek a kacagástól. Három nyelven beszél, spanyolul, németül s már héberül is. A cefoni Bét-Hinuch- ba jár, s ez annyira lekötö, hogy csak napi két órát képes gyakorolni. Zeneszerzők mesélték nekem, hogy mű- veiket egy-két nap alatt kitá- nélkül tökéletesen tanul- ta meg. — „Elméletben” fázom a csodagyerektől, de ha így szemlél szembe isme- rek meg egyet, nem tudom kivonni magam hatása alól. S ezért tettem most kivét- elt, mikor egy nem-nyilván- nos zenei eseményről tar- tottam beszámolót. Magam- nak is, meg zseniális kis barátunknak is tartoztam ezzel... PATAKI LÁSZLÓ

ABÁDI ERVIN:

TEGNAP TÖRTÉNT...

IV. FOLYTATÁS

Amerre a fatörzsek mohosak — Egy rendes főhadnagy

A vonal már egy hónapja készen volt. Háromsoros vonalban tömve német magyar katonasággal és fegyverekkel. Német mérnökök tervet szerint építettek... Beton és beton mindenütt... minden huszonné méteren gépfegyverrel... és beépített tankelhárítók. Drótsóvény és aknamező... és tüzéség. Négy hónapig épült... 15.000 zsidó dolgozott rajta napi 16-18 órát. Hatalmas szálkák három rétegben a fedezékek felett... és vasrudak... és két hete éjjel-nappal önzöllött a hadianyag... itt megáll az orosz! A vonal húsz kilométer mély és mindenütt egyformán erős... Most nyár van... itt telelünk... és jövő tavasszal, hajrá... Moszkváig! Így mondogatták a tisztok... A zsidókat most lövész-szállításra fogták és a zsidók reménytelenül tekintettek végig a hatalmas védelmi vonalra, amely szélesen és magabizón nyújtózott Dél-Galicán át a Kárpátok előterében... Nem, sajnos, ezen nem törnek át...

A katonák persze vidámak voltak... néha hírek érkeztek, hogy messze nyugaton, Franciaországban nagyon verik a németet... csak legyintettek... gyönyörű nyár volt. A katonák naphosszat kártyáztak és seggre-pacsit játszottak. És jóllakottan böfögtek. Időnként egy-egy magyarságot német-magyar tisztj csoport vonult végig az árkokon... A megszólított bakák ragyogó arccal feleltek... a tiszték látszóvették... ők is vidámak, bizakodók voltak, csak akkor futott bosszus ráncba homlokuk, ha zsidókat láttak... A zsidók... az ő sorukba nem állott be változás... a munkaidő ugyan már csak napi 14 óra csökkent és minden két hétben egy pihenő „tisztálkodási” nap is volt, az ellátás nem javult... bab és káposzta... A tiszt urak szerettek volna már nem látni őket, de sajnos, még szükség volt rájuk.

Nemsokára őt... Reggelre sorakoztak! — Nézzetek csak oda! — a kis Frank kinyújtotta kezét... — Mi az? Mit mutatsz? — A kis Frank a távoli dombokra mutatott: — Nem látok semmit? — Már többen figyeltek.

A ragyogó korareggeli levegő tisztán és meszire engedett látni. A dombok mögött mintha fekete cernaszálkák emelkedtek volna fel egymás mögött párhuzamosan...

Orvosi laboratórium
Dr. Weiser, Chedera
„Bét Sekem”
Uj otelnek külön kedvezmény. K1049

GANZFRIED
KAPLANOK
KÁRINTZ GEORGE JO
PELYHET VESZEM

Jó könyvet **DAAT-461** kizárólag
olvashat. — Valasztékunk 1000 jó könyvvel bővült.
Magyar könyvekért jó árat fizetünk.
TEL-AVIV. Rotschild 86.

san... aztán a cernaszálkák elszakadtak és megvastagodtak... Most már mindenki odanézett... Ugy lát szott, mintha valami óriási méhraj közeledne és tompa mély döngést lehetett hallani.

Valahol elkezdtek kongatni egy sındarabot. Valaki ordított: **Riadó!** A második vonalban ugatni kezdtek a léghárítók. A tiszta égbolt tele lett fehér és fekete füst-rózsákkal.

A döngés erősödött. Még hallani lehetett, hogy az egyik fedezékben valaki ordít a telefonban: — Háromszázhusz... huszonegy... a keszerve ürszertek... húsz... jobb... Jobbra! löjtek!... — aztán mintha egy óriás, egy szörnyű nagy titán bödült volna el... A föld megremegett és minden egyszerre lángboroluit.

Előttük és mögöttük és fölöttük az orosz bombázók és vadászgépek... Az után, az égő falvakon át hatvanezer ember menekült.

A bakancsa lemaradt... Vértó talpain vonszolta magát... Soha ennyi hullát még nem látott...

Párezer ember érte el a magyar határt. Úszókna, negyvenméteres fenőfák őserdeje magába fogadta a meghajszott embercsordát.

Mire lelépelt az este megszűnt benn járt egy erdő mélyén... Nem tudta hol. Egyedül volt... Az erdő templomi csendjében leült egy fa alá...

Itt lefekszem — gondolta — ez a fenőtű puha... puha, mint egy ág... és ha gyorsan jönnek az oroszok... jönnek... jönnek... Elaludt.

A nap ferde sávokban szórta sugarait a fenyők között. Madárcsicsergésre ébredt... Felült. Kábult fejével hallgatta a madárhangokat... aztán sajtó lábát kezdte vizsgálni. Be kellene kötnöni — mondta magának — és végignézett rongyain. Semmi nincs — állapította meg — majd az oldalán lógó üres zsákot kezdte vizsgálni... A csakjája ottmaradt...

Kettépte a zsákot és mindkét lábát becsomagolta.

Felállt. — Észak arra van, amerre a fák oldalra mohos — mondta hangosan magának — így tanultam az iskolában — tette hozzá és elmosolyodott...

— Akkor észak felé... arról jönnek az oroszok... elbűk megyek... És elindult...

Egy vízmosáshoz ért... Negyednapja vándorolt már. A meder alján kis ér folydogált. Ivott és megmosdott. A parton talált erdei számócsát. Sebes lábait pihentette. Felrisszult ment tovább. Maga sem tudta miért, a patak folyásának irányában. Egyszerre beton úton találta magát. Az út szélén táblát látott.

Ungvár 16 Km. Érezte, hogy minden elveszett. Befelé jött az or-

ELADÓ, vagy BERBEADÓ
kétemeletes gyárépület, 400 qum., világítási és ipari árammal, Bné Brák ipari negyedben. Esetleg részleteiben is.

Közelebbi: Ramat-Gan, POB 1. „Ejsor Taasia” részére. K 1048

szágra... Délnek ment észak helyett, négy napon át...

Most már értette a nagy csendet. Sok-sok kilométer és ki tudja hány hegyvonulat választja el az oroszoktól. Arra gondolt, hogy visszaveszi magát az erdőbe. Megsemmitülten tántorgott le az útról. Az erdő szélén volt megint, amikor kiáltást hallott:

— Allj, vagy lövök! Megfordult. Nyolc-tíz lépésre föle egy fa alatt két tábori csendőr állt. Az egyiknél lövésrekész gépsolygott, torz dagadtra vert arca szinte rémítő volt. Zsigá felrepedt sebes ajkai elé emelte mutatóujját.

— Csitt! — sügta Zsiga — mi nem ismerjük egymást, nem egy századból valók vagyunk...

— Hol vagyunk? — kérdezte — és érezte, hogy az ő szája is csupa seb.

— A csendőrök pincéjében, vagy két órával ezelőtt dobtak le ide... csúnyán cibántak veled is. Várj, lehozom a nadrágot, megnezlek...

— Viz kellene... — Nézze víz. Van itt egy csöbör. Tegnapi esett az eső és itt lefolyt a lépesó alatt, de ne igyál, csak nedvesítsd a szájad...

— Mi lesz velünk? — Mi lesz? Gondolom, vége a műsornak...

— Te hogy kerültél ide? — Ahogy te! Elkaptak a hegyen. Egy karámba bújtam és vártam a ruszikkat. És most itt vagyok... szegény Vadast el kellett hagynom... jött egy Rata és szegényt össze-vissza lyukasztotta... ott maradt az úton... ha ő nincs, már rég a ruszikknál vagyok, így pedig ma, vagy holnap hideg lesznek, veled együtt, pajtás...

Másnap reggel valaki leordított hozzájuk. — Gyertek fel, zsidók! Zsiga megszorította a kezét.

— Legyünk erősek, pajtás... rövid volt az életünk... de legalább pocskó volt... — Az udvaron egy nagy teherautó állt. A csendőrhadnagy vigyorgott.

Hirdetések WEINGARTEN
TEL-AVIV, HILÉL HAZAKÉN 8.
Nyomatványok
K990 BEJARAT: ALLENBY 54. MELLETT.

A vevőközönség tudomasára hozzuk, hogy elfogadjunk beiratkozásokat I. osztályú „LUXOR”-bútorokra.
3-ajtós politurozott szekrény, tükörrel 145.— font
4-ajtós politurozott szekrény, tükörrel 165.— font
3-ajtós politurozott büffé, bárral 125.— font
Asztal, négy kárpitozott székekkel 138.— font
„Paradise” rekamié 192.— font
Elegáns rekamié 250.— font

Részletfizetésre kaphatók a legutolsó divat szőrint, panelből és furnírból készült bútorok. Raktáraink egész nap megtekinthetők.

SCHNEIDER RÁDIÓ negevi egyedárusítása
»MATOV» BUTOR R.T.
Képvisele: FISCHER LAJOS
BEÉR SEVA, MERKAZ MISZCHARI 12

— No zsidók! Kipihentétek magatokat? Akkor munkára! Mindent felraktok a kocsi! Mozgás!
Nevetve fordult az örme-terhez: — Látja? Jó, hogy nem lóttük agyon ezt a két zsidót, most mi rakodhatnánk...
Mindent kihordtak a ház-ból, bútorokat, élelmiszert, fegyvereket, tábori rádiót, ládákat. A csendőrök hajtották őket. Mozgás! Mozgás! Gyérünk zsidók!

A ház mellett tankok csörögtek. Egy tank oldalát farolták megállt. Egy páncélos főhadnagy jött be az udvarra. Az alhadnagyhoz lépett.

— Emberekre van szükségem! Hajts on össze nekem legalább húsz munkabíró férfit!
— Lehetetlen, főhadnagy úr! Nincs a faluban húsz lélek összesen... Mindenki menekül, mi is most pakkolunk.

— Ezek kik? — kérdezte a főhadnagy.

— Két szökevény zsidó. Befezték a munkát, aztán agyonlőjték őket, — mondta közönyösen a csendőr.

— Ezt a két embert átadja nekem — rendelkezett a főhadnagy.

— Főhadnagy úr, ez lehetetlen! Ezt a két zsidót föbe kell löni. Ez a parancs!

— Nem érdekel! A két embert átveszem és írást adok róla!

Egy kötelet rángattak éppen, amivel a bútorokat rögzítették a kocsihoz. Minden szót hallottak.

— Tessék írást adni, főhadnagy úr, akkor átadom a zsidókat.

— Gyérünk! Itt az írás — és elővette noteszát.

— Mi a nevük, emberek? Miközben írt, Zsiga odasügta neki: — Figyeled? Ez nem azt mondja, hogy „zsidók”, hanem azt, hogy „emberek”... Rendes fiú ez a főhadnagy.

Egy láncfalpas teherautóra ültek fel. A falu végén megálltak, a főhadnagy valahonnan ismét szerzett embereket. Három öregeru-sított. Aztán pár kilométerrel arrébb megint új embereket gyűjtött.

Már tízen voltak. Egy úthajlatnál leszállították őket.

— Idefigyeljenek emberek — rendelkezett a főhadnagy — itt az útmentén fedezést fognak ázni tankok részére. Magához intette őket.

— Maguk hová valók? — Pestiek vagyunk!
— Nézzék, a csendőrök azt mondták, hogy magukat ki kell végezni. Hogy maguk szökevények... Nem érdekel... Az orosz megint megnyomott bennünket, már idebenn vannak az országban... Talán estére ideérnek. Itt rejtést kell ázni nyolc tanknak. A ruszikkal nem tudok beszélni. Csinálják és mutassák a munkát nekik is. Ha megleszek elégedve, leviszem magukat Újhelyig. Ott egy nagy gyűjtő van. Ott átadom magukat, nem mint szökevényeket. Ertenek ennek? Kihúzzom magukat a szarból! Lássanak munkához!

A KISENEVI POGROM 50-IK ÉVFORDULÓJA

Írta: MICHAEL LANDAU

Szabadságünnepeünk, a pézszách, feldézi bennünk az 1903 évi pézszách ünnep emléket, amikor a cári hatóságok által rendezett pogromok megrendítették az emberiséget és gyászba borították a zsidóságot világszerte.

Ötven esztendeje annak, amikor egy szerencsétlen napon a szomorú emlékü cári terrorizmus a mindig bevált eszközhöz nyúlt, hogy saját nehézségeiről klasszikus módszerrel terelje el a figyelmet. Ama nemzedék minden zsidó házában jól ismerték a szomorú napok történetét és gyakran emlékeztek meg róla. Halottak tömege és az utánuk maradt árvaik mélyen megrendítették a zsidó világ lelkiismeretét.

Kisenev jelképe maradt a gyengék és védtelenek megálázásának és üldözésének, a zsidó nép számára pedig kezdetét jelentette a diaszpórai élet elleni lázadásnak. Ahogy az 1880 évi oroszországi pogromok kiváltották a „Bilu” mozgalmat és a palesztinai telepítés kezdetét, úgy az 1903 évi kisenevi pogrom kiváltotta a másodikké bevándorlási hullámot, a híres „Alijja Sniját” és végső következményében létrehozta a zsidó államot.

Kisenev nemcsak jelkép volt. Ez a város geopolitikai helyzeténél fogva mintegy húsz évig tartó oroszországi kiterjedésű Oroszország és balkáni területek és Közép-Európa között. Három-ötven ezer zsidó élt ebben a tartományban, akik alig különböztek Oroszország többi 7 millió zsidójától, legfeljebb abban, hogy a kisipari és kereskedői foglalkozás mellett, sikerült a földmunkával való kenyérgyártás életmódját is magukévá tenni. Nemcsak zsidó kisvárosok voltak, amelyek maguk is szoros kapcsolatban állottak a mezőgazdasággal, hanem zsidó falvak tucatjai, amelyek lakói sokezer hektárt műveltek meg Beszarábia zsiros, fekete földjéből. Széles kiterjedésű héber és jiddis iskolahálózat, szakiskolák és közművelődési fejedelmek és virágzóttak a rosszindulatú közigazgatás szándéka és akarata ellenére.

Az 1903 évi zsidómészárlás után erős kivándorlás indult meg, mind Észak-, mind Dél-Amerika felé. Egyes délamerikai államok zsidó lakosságának legjellemzőbb törzsét mai napig is beszarábiai zsidók képezik. Irók, tudósok, közéleti vezetők, akik e tájról származtak, magukkal vitték világszerte a tartomány zsidóságának sajátosságát, amely érdekes keveréke a fizikai erőnek, a lelkiyugalomnak és a mély emberi érzéseknek. A beszarábiai zsidóság különös szint jelent a világ zsidóságának palettáján. A román uralom éve alatt a beszarábiai zsidók új alapokra helyezték kulturális és társadalmi életüket és folytatták fiaiknak Izrael felé való irányítását. Ennek a tájnak lobogó cionizmusa hajtóerejévé vált egész Nagyrománia zsidó nemzeti életének köszönhető, hogy a héber nyelv számára Románia más tartományaiban is aktív góccok keletkeztek. Ennek a héber sajtónak és a héber iskolahálózatnak volt köszönhető, hogy a táj zsidósága eredményesen megszervezkedett, részt vett az általános román közéletben és elküldhette a maga képviselőit a román parlamentbe. Szinte úgy tűnik, hogy ezekben az években aranykorát élte Beszarábia zsidósága.

A németországi események megrendítőleg hatottak Romániában is és az 1938 évi rövidéletű Gogakormányval egyidejűleg megkezdődött a zsidók által

létesített intézmények fokozatos sorvadása és összeomlása. A bezárt héber iskolák, a felfüggesztett jiddis lapok és a betiltott cionista szervezetek pánikban a hirtelenséggel megborították a legközelebbi szomszédok sorait is. A kivándorlás látszott egyedüli megoldásnak. Amde a világ országainak kapui akkor már zárva voltak. Csak egy kis kártyát hagyott nyitva az a lehetőség, amelyet szűkmárkuan osztogatott certifikátok jelentettek a Palesztinába vezető út számára. Kivülről már jól látható volt a borzalmas kataklizma közeldése, de a segítségnyújtás lehetősége rendkívül csekély volt. A második világháború kitörésével végérvényesen összehúzódtott a vasgyűrű a zsidóság körül és megkezdődött végső megsemmisülés folyamata.

A 300 ezer főnyi beszarábiai zsidóságból csak nagyon kis rész menekült meg, csak azok a kevesek, akik kellő ellenálló képességgel rendelkeztek, hogy a transzisztriai borzalmakat túléljék. Felbecsülhetetlen dalmi és művészi értékek, irók és közéleti vezetők, gyermekek és héberül beszélő ifjúság pusztultak el. A helyi lakosságból kikerülő zsidóüldöző bűnözők, a Romániából és Németországból segítségükre érkező hulligán-különművek, emberi és isteni törvény alól kibújva, büntetlenek maradtak. Ha emlékeztünkbe idézzük ezeket az elpusztult zsidóknak százezreit, akik egyedülállóan hatalmas teremtőerőt jelenthettek volna Izraelben, akkor nemcsak az ő szomorú sorukat sirathatjuk el, hanem rádöbbenünk arra a vesztettségre, amit pusztulásuk az egész nép, de különösen országunk számára jelentett. Jól tudták ezek a zsidók, hogy rettenetes sorvár rájuk és tisztevel akartak Izraelbe jönni. De a politikai és gazdasági viszonyok nem tették lehetővé számukra, hogy olyan mértékben alijázzanak, ahogy szerettek volna.

50 esztendővel ezelőtt, a kisenevi pogrom után árvaikat küldtek Erec Jiszráelbe. A legutóbbi irtó háború árvaínak egy részét is Izraelbe küldték. De sokan, igen sokan a gyermekek közül ott maradtak a szülők vérvél áztatott földön, hogy rabslójáivá váljanak rendszereknek és emlékeknek, amelyek szintén a megmaradt zsidóság lelki elpusztulásához vezetnek. — Mi sem változott 50 év alatt, csupán az üldözések apokaliptiszének arányai, amelyek pusztításunkhoz vezetnek.

W.H. Robot
bemutatja
A Jügoszláv fúnccegyüftest
„RAMAT-GAN „RAMA”
Holnap, ápr. 4 és hétfő, április 6., két-két előadás, este 7. és 9.15 órák
Kedd, ápr. 7. este 8.30
Szerda, ápr. 8. este 8.30
Csüt. ápr. 9. este 8.30

CHOLON,
péntek, ápr. 10., este 8-ór

JERUZSALEM,
szerda, ápr. 15., este 9-ór

HAIFA,
csüt., ápr. 16., este 9-ór

Jegyek:
Ramat Gan, Rechnitz;
Tel Aviv: Radio Union,
Dizengoff 116; Schlesinger és Springer, Nachlat Benjamin 2; HO Jügoszlávia, Lilienblum 33.; Jeruzsálem: Kahane. — Haifa: Juval. K1052

A bűnözés problémája Izraelben

Irta: Dr. Fendrich Ernő

Néhány évvel ezelőtt a Gán Méir-i gyilkosság és az azt követő sorozatos erőszakos támadások kavarták fel az izraeli közvéleményt. — Legutóbb pedig Ráchel Levin elrablása és a Cholon mellett felfedezett kégyilkosság foglalkoztatja az izraeli közvéleményt. A riadalom azért is nagy, mert az utóbbi időkben sok kisgyermek tűnt el és a rendőrség semminemű magyarázatot nem tudott adni a rejtélyes eltűnésekről.

Időszerű tehát az izraeli bűnözés problémájával foglalkozni. A galuti zsidóságot mindig úgy ismerték, mint amely a bűnügyi statisztikában egyedülálló jelenség. — Mig az erőszakos bűncselekmények (gyilkosság, rablás, nemi erőszak, stb.) elkövetői között alig találtunk zsidót, addig az úgynevezett intellektuális bűncselekmények elkövetői között (csalás, hamisítás, szélhámoság, stb.) a zsidók arányszámukon felül voltak képviselve. Ennek oka kétségtelenül a galuti zsidók foglalkozási megoszlásában rejlett, de nem kevésbé volt oka ennek a galuti zsidó ösztönös és tudatos irtózsáka az erőszaktól és a vértől.

A zsidó jesus patriárához korszaka elmúlt. Elmúltak azok az idők, amikor a telavivi polgár földszinti lakásában nyitott ablakok mellett aludhatott, vagy amikor az újságárus nyitott bódéját otthagyhatta, mert az újságot vásárlók, akkor is kifizették az elvett újság árát, ha az újságárus nem volt ott. Elmúltak azok az idők, amikor a zsidó szociológusok követendő célként állították fel a tételt: „Akkor fogunk egészséges néppé válni, amikor parasztjaink, munkásaink és... tolvajaink is lesznek, csak úgy, mint minden más népnek.” Ezt a célt elértük. A nagy alijja és különösen a szelektív nélküli alijja, meghozta a gyümölcsöt ezen a téren. A deportációs lágerrek borzalmait keresztülment európai bevándorlók, csakúgy, mint az arab országokból jöttek, sok esetben más erkölcsvilágban éltek, mint a régi jisiv többé-kevésbé összeforrt egyedei. Másrészt: az angolok, vagy arabok ellen politikai okokból, legtöbbször védekezésből, zsidók által elkövetett erőszakos cselekedetek, csak úgy, mint a felszabadító háború keretében elfoglalt arab városok és falvak javainak szabad prédaként való elhordása, természetes és érthető jelenségek voltak ugyan, de semmi esetre sem járultak hozzá a jisiv moráljának emeléséhez. Az államalakulás előtti években a jisiv hozzácsokolt a politikai okokból elkövetett bankrablásokhoz. Ha egy bankot fényes nappal kiraboltak Tel-Aviv utcáin, akkor a békés járókelők, igyekeztek minél távolabb kerülni a tett színhelyétől és nem beavatkozni a mandatárius rendőrség, vagy katonaság munkájába, még-kevésbé segíteni annak. A galuti zsidóság évszázadokon keresztül kialakult ösztönös féltelme és ellenszenva a rendőrséggel, a karhatalommal szemben (mely a zsidót ritkán védte meg), a mandatárius évek alatt,

csak fokozódott. A közönség nem adja meg ma sem a rendőrségnek azt a segítséget, amely nélkül a rendőrség nyomozómunkája nem lehet eredményes. Hogy ebben bizonyos mértékig az izraeli rendőrség is hibás, mert rövid működése alatt nem tudott megfelelő bizalmi viszonyt kialakítani a nagyközönséggel, nem változtat a tényeken.

A büntetőjogászok és a tudósok sokat vitatkoznak azon, hogy a bűnözés oka a veleszületett tulajdonságokban, illetve ösztönben rejlik, vagy pedig a bűnöző társadalmi és kulturális körülményeiben. Lombrozo, a nagy olasz-zsidó kriminológus, a múlt század második felében állította fel a tételt, hogy az átöröklött, illetve veleszületett hajlamok azok, amelyek a bűncselekményeket előidézik. Lombrozo és követői, tudományos megállapításaikban oly messzire mentek, hogy nemcsak a rövid homlokot, durva és erős szörzetet, de bármilyen testi fogyatékoságot, vagy testi rendellenességet, mint például, ha valaki egyik kezén hat ujjal született, a bűnözés elkerülhetetlen okának tartották be. Ezen elmélet alapján a bűnöző nem javítható meg és a börtönnek nem lehet más szerepe, mint a bűnözőnek a társadalomból való kirekesztése. Más tudósok a szociális körülményeknek tudják be a bűnözést. Bármilyen antropológiai adottságok mellett is jött valaki világra, a nevelés és a külső szociális körülmények azok, melyek hajlamainak társadalomellenes irányt szabnak. Vannak tudósok, akik különböző foglalkozási ágakat úgy csoportosítottak, hogy azok mindegyike azonos veleszületett hajlamot igényel. A prezeptív gyilkosból egyes tudósok szerint mérsáros, vagy igen megbecsült sebészorvos válhat és nem az ellen, hanem külső körülmények döntik el, hogy hajlamait a társadalom ellen, vagy annak érdekében éli-e ki. Egyes tudósok kísérleteik során megállapították, hogy azonos foglalkozási ágak azonos fizikai elváltozásokat is eredményezhetnek. Hivatásos katonák öreg korban is egyenesebb háttal járnak. Szabók, évtizedes munka után, hajlott hátúakká válnak. Köztudomású, hogy ülő-foglalkozások, különböző mellbetegségeket okoznak, stb. Az arc kifejezés is megváltozik a foglalkozásnak megfelelően és így megdőlné Lombrozo elmélete, mely szerint a bűnöző arc kifejezéséből, fizikai adottságaiból is felismerhető lenne. A vita még máig sem dönt el. Az igazság nyilván a középúton van. Veleszületett hajlamok potenciális bűnözőt jelenthetnek, melynek megnyilvánulása azonban külső, szociális és geográfiai körülményektől függ. Epp így, meg nem felelő szociális körülmények, bűnözőt faraghatnak bárkiből is.

A felszabadító háború alatt Tel-Avivban megállapítást nyert, hogy a hét bizonyos napjain több lopás történik, mint más napokon. A statisztika kimutatta, hogy ezeken a napokon több szabadságos katona fordult meg Tel-Avivban, mint más napokon. A szabadságolás annak idején abból állott, hogy a katona „trep”-pel bejöhett a városba, de szabadságpénzt nem kapott. Ha történetesen új olé volt, aki a hajóról egyenesen a frontra ment, egy fillére sem volt és a kényszer kisebb lopásra készítette, hogy legyen miből élni szabadságának ideje alatt. Tulzás volna ebből veleszületett hajlamba kalkulálni. Akkor, amikor Jaffa új bevándorlókak néposült be, ugyancsak a statisztika megállapította,

jobbak és nem rosszabbak a kontinentális törvényeknél. A bűnügyi eljárás tekintetében sokat lehet vitatkozni afelett, hogy melyik büntetőrendszer biztosítja legjobban az egyén szabadságát, a társadalom érdekeinek kellő megvédése mellett. Megállapított tény azonban, hogy a dráklói szigorral alkalmazott törvények sem hatnak feltétlenül elrettentő például. A gyors és eredményes nyomozás, valamint a gyors ítékezés sokkal inkább tart vissza a bűnözéstől, mint a túlszigorú büntetés veszélye. Hiába nagy a büntetés mérvé, ha a statisztika szerint a bűnözőknek csak kis hányada kerül bíróság elé.

Máig sem zárult le a vita Izraelben a halálbüntetés kérdésében. Törvényeink például halálbüntetést írnak elő előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság, szülőgyilkosság, valamint más esetekben is. Izraeli bíróságok több esetben is halálraítéltek bűnözőket, azonban az államalakulás óta a polgári bíróság egyetlen halálbüntetést sem hajtott végre. Ennek oka abban rejlik, hogy a Kneszet előtt már évek óta elfekszik egy törvényjavaslat a halálbüntetés eltörléséről, mely azonban máig sem lett megszavazva. Nem kétséges, hogy a közvélemény nagy része elene van a halálbüntetésnek. Az sem kétséges, hogy a halálbüntetés sem likvidálja a bűnözést. Leiki okokból elkövetett gyilkosságok (szerelmi féltékenység, házaságtörés, stb.) mindig lesznek, viszont alig volt példa rá, hogy ilyen gyilkosságot a gyilkos a börtönből való kiszabadulása után megismételje. Kéj, vagy rablógyilkosságok pedig akkor is lesznek, ha ezért halálbüntetés jár.

Nincsen tehát arról szó, hogy Izrael különleges módon próbálja a bűnözők számát csökkenteni. Ha sikerült elérnünk, hogy a bűnözés terén is olyanok vagyunk mint minden más nép, nálunk is megfelelő módon kell alkalmazni azokat az eszközöket, melyek alkalmasak arra, hogy a bűnözést preventív módon meggátolják és hogy a bűnözőt a társadalom számára megneveljék, vagy ha ez lehetetlen, akkor őt a társadalomból kizárják.

ÁREMELÉST KÉRNEK A HÜSÍTŐTAL-GYÁROSOK

Rövidesen megszüntetik a kímért gázoz és szódavíz hatósági ellenőrzését

Az ásványvíz- és hűsítőital-üzemek tulajdonosai tegnap sajtókonferencián elmondták, hogy az árak 50-60 százalékos emelését, vagy a hatósági ellenőrzés teljes felfüggesztését követelték az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumtól. A hatóságok eddig nem akartak hozzájárulni az árak emeléséhez, holott a munkabérek és egyéb termelési költségek jelentősen emelkedtek és ezért 1952-ben az üzemek 70 százaléka veszteséggel dolgozott.

Néhány hónappal ezelőtt a termelők hosszas megbeszélést folytattak ebben a kérdésben J. Hálévi élrelmészi vezérigazgatóval, de csak most kaptak választ követelésükre. A minisztérium közölte velük, hogy nemsokára rendelet jelenik meg, amely teljesen felfüggeszti az ellenőrzést a gázoz és szódavíz kímérésére, ugyanakkor azonban fenntartja a palackolt szódavíz árát. A termelők tiltakoznak ez ellen, mert — mondják — ezáltal újra csak a kávéházaknak és szállodáknak kedveznek, amelyek a palackolt szódavíz 250 százalékos haszonnal hozzák forgalomba. A termelők szerint a gázoz árát üvegenként 50 prutára, a szódáét 40 prutára, a nagy üveg szódáét 65 prutára kell emelni.

A szóvivők ezalkalommal azt is közölték, hogy a Coca Cola behozatalának kérdése egyelőre lekerült a napirendről, mert a befektetési központ közlése szerint az erre kiadott engedély érvényre már lejár és a központ nem akarja azt megújítani.

MIT HOZ AZ ÚJ ÁLLAMI ISKOLARENDSZER

Irta: Dr. HAUSEN LÁSZLÓ (Jeruzsálem)

A zsidó állam megalakulása sok olyan problémát vetett fel, amelynek heyes megoldása a hozzáértésen kívül felelősségérzetet, a zsidóság, és annak multja iránti szeretetet kíván. Az egyik ilyen sorsdöntő kérdés a nevelés kérdése. Az eddigi rendszer a pártokon alapuló pártnevelés volt és ennélfogva rossz volt. Ennek helyébe lép most az állami nevelés. De korántsem az egységes nevelés. A tervezett az állami nevelés keretén belül ugyanis két irányzatot ismer el: a vallási és a világi irányzatot. Ezen felül a tervezett még teret enged az irányzatokon belüli irányzatoknak, ha az illető iskolába járó gyermekek szülei ezt kívánják. Figyelmen kívül hagyva azt a kérdést, hogy ez a rendszer jobb-e vagy hogy lényegileg különbözik-e az eddigi rendszertől, vessünk egy pillantást a tervezett kétféle állami iskolatípus alapjaira.

A pártközi megbeszélések eleve elfogadták a tervezett, csupán arra törekedtek, hogy az egyes irányzatok valóban megfelelően képviseljenek. Így a vallásos pártok energiájukat arra koncentrálták, hogy a vallásos réteg számára a vallásos nevelést biztosítsák. Hogy ez milyen mértékben sikerült, azt a jövő fogja megmutatni. Két körülírt egy legalább is kérdésessé teszi. Az egyik, hogy nem sikerült a vallásos irányzat feletti felügyeletet a rabbiság, vagy egy általa javasolt bizottság számára biztosítani. Ebben is — mint minden egyéb vallási kérdésben — pártokkal történt a megállapodás, holott a vallásos pártok hivatása ugyan, hogy harcoljanak a vallásos elvekért és előkezzék politikai vonalon, de a zsidó vallás illetékes szerve mégis csak a rabbiság. A másik feltűnő szépséghiba a tervezetnek, hogy a világi irányzatban belül is lesz egy vallásos iskolahálózat, amely nem tartozik a vallásos irányzat felügyeletének hatáskörébe. Ez az iskolatípus nyilvánvalóan fából vaskarikára és már eleve sejtetni engedi a közte és a tulajdonképpeni vallásos iskolák közötti harcot.

Mindezek a kérdések fontos kérdések ugyan, de mégis csak részletkérdések. Az alapkérdés a tervezett elvi elgondolásában rejlik. A tervezett szerzőinek szemé előtt bizonyára az az elgondolás lebegett, hogy az állami nevelést a demokrácia elveinek megfelelően szervezzék meg, senkit sem akarván az egyik vagy másik felfogás elfogadására kényszeríteni. A jövő szempontjából azonban ez a kettség végtelen veszélyeket rejt magában. Ha a tervezett törvényerőre emelkedik, ez maga után vonja, hogy a zsidó államban kétféle ifjúság fog felnőni, egy vallásos és egy vallás nélküli. A két közötti kontraszt sokkal nagyobb lesz, mint pld. a

galutban az úgynevezett neológia és az orthodoxia között. Mert utóbbi két irányban volt igen sok közös vonás, míg a jelenlegi állami nevelésben felnövő kétféle ifjúság olyan idegenül fog egymással szembenélni, mintha két külön népet vagy törzset lennének gyermekei. Ami idáig szélsőséges kibucok nevelési kuriozumaként fordult elő, hogy az onnan kikérült gyermekek nem tudták, mi a templom, mi a szombat, a Káddis, a Kol-Nidre, az most államilag elismert nevelési irányzatá válik. A zsidó nép Izraelben ezáltal valószínűleg kettészakad, de éppen így megtörik az izraeli és a galuti zsidóság közötti kapcsolat. A galuti zsidóság vallási keretekben éli zsidó életét és ebben az irányban is ösztönzést vár Izraelből. Ha ezen várakozásában csalódás éri, ez Izraelhez való beállítottágában is kifejezésre fog jutni. Mindenképpen sajnálatos, hogy a zsidó államban feltalálták a vallás nélküli zsidó nevelést.

B. Kurzweilnek a „Há-arec” naprában megjelent „Ifjú héberék”, mászóval „Kanaániták”-ról szóló figyelmet keltő nagy cikke eddig a magyar sajtóban még nem talált kellő méltatásra, vagy ismertetésre, holott a tanulmány szellemi életünknek kritikai keresztmetszetét nyújtja. A szerző ebben leírja, hogy a kanaániták ifjúság irásaiban hébernek valija magát, de nem zsidónak. Idegen számukra a vallás, de éppennyú a cionizmus is. A cionizmus szerintük galuti esőkevény, cionistává az lett, aki nem lelthe helyét a vallás szerveinek keretében, vagy akinek nem sikerült asszimilálódnia. Az Izraelben született szabernak minderre nincs szüksége, önla természetes és magától értetődő, hogy ő héber, mert ezen a földön született, a külföldön élő, vagy külföldről bevándorolt az zsidó, de nem héber, viszont a hébernek nem zsidók. A héberék tudatosan elszakadnak mindattól, ami a zsidóságra emlékeztet és semmi kapcsolatot köztük és a vallási, nemzeti, vagy a külföldi zsidóság között. Idáig röviden ez az új paradigmat elmelet. A mozgalom számszerűleg egyelőre még kicsi, vezetőik állítása szerint azonban az itt született ifjúság zöme titokban így gondolkodik: „An karrierjüket feltve, nem merik el a zsidó nem kell nagy fantázia hozzá, vagy túlságosan borulatonak lenni ahhoz, hogy az új állami nevelési tervzetben, annak világi irányzatában olyan lépést lépünk, amely ezt a mozgalmat fogja erősíteni, vagy valami ehhez közelálló fog kitermelni.

„LOMBARD” CENTRAL
I. A. Allenby 97. I. k.
ÖCSONT AD
Minden este minden értékre
149-152-ig. 155-6-ig

Tanuljon ivritül az ulpano on!

AZ ULPAN ivrit-tudást biztosít és bevezet az izraeli kultúrába.
AZ ULPAN megismerteti az ország jelenével és problémáival
AZ ULPAN megkönnyíti az ország életébe való begyökerezését.
Az ulpan vezetői megfelelőt állami bizonyítványt kapnak.
ULPAN „NAHARIA” 6. évfolyam
1953. nyári évfolyam a Kanaan-hegym (Cfát) kezdődik május 3-án, befejeződik szept. 30-án. Részvételi díj havonta (ellátással, tandíjjal együtt) 60 font
ULPAN KIRJAT-MOTZKIN (6. évfolyam)
indul április 26-án, befejeződik szept. 30-án. Részvételi díj havonta (ellátással és tandíjjal együtt) 35 font.
Bővebb felvilágosítás és beiratkozás a kerületi irodákban:
JERUZSÁLEM: Alcharist-u. 12.
TEL-AVIV: Alija-u. 40. II. sz. ház
HAIFA: Hánámá-lu. Szachnau-ánpálet.

Polyhet, tollat veszek a legmagasabb árban. — Paplan- és párnakészítés
BABAKLINIKA
Celluloid- és mindenféle törött baba javítása.
WEINGARTEN,
Tel-Aviv, Rotschild 60.

MOTOR ELEKTRO
MECHANIKAI ÜZEM
POLLAK JOSZEF
Jaffa, 16-os utca 4 szám
(5-ös utcából nyílik)
8½, 10, 17 HP új svájci motorok eladók.
Minden erősségű motor.
dinamo tekercsek

MIRJAM KOZMETIKA
T. A., Hájarkon 44. szám
Megérkeztek a legújabb amerikai készítmények:
ránctalanító-,
gyógyító- és
szépítőszerek.

Konfekciósok, varrónók
figyelmébe!
Plissirozást, dekatizálást,
öv, gomb, stb., készítését
vállalja
EXPRESS PLISSE
TEL-AVIV, ALLENBY 32.
(szuterén)

Sajátkészítményű
perzsaszőnyegekkal díszít-
heti fel lakását, ha részt-
vesz a most induló
PERZSASZŐNYEGSZÓVÓ-
* TANFOLYAMON.
LASZT. T. A., Sheinkin 14

APRÓHIRDETÉSEK

ADAS- VETEL

VARRÓGÉP MERKÁZ (központ) vétel, eladás, javítás, kimondottan szaküzlet. Harisnyaszemfelszedőgépek és alkatrészek. T. A., Bt Lechem 8., Becáel sulinál. A2

Varrógépet, „Singer-t” vész. elad: Ing. Pirschensohn, Jaffa, Bustrus 12. Telefon: 81024. A5

Mindenfajta vaságyat Adler Testvéreknél vásároljon — Tel-Aviv, Nachlat Benjamin 122. Rendeléseket, javításokat vállalunk.

Kézikötő készüléket megvételre keresek. Tanítást külön megfizetem. POB 4100, Tel Aviv, 414 számra. A833

Wagenberg bútor ajánlata: 3- és 4-ajtós európai ruhaszekrények, minden árban; 2 mélyfotel á 45 font; sarkosduplarekamie, patent fotelagy, külföldi gyártmány; gyermekszekrény 45 font; fehérmű-kommód 40 font; üvegtrín 69 font; könyvválványok 29 fonttól; szalonnaszal üveglappal 25 font. Tel Aviv, Rambam u. 8. (10-1, 4-7). Új készítmények részletfizetésre.

Új luxusbútor olcsón eladó. Allenby 97/III. em., 2. bejárat, 13-as ajtó (1-4, 7.30-9.)

Könyvek — könyvtárak

Jó könyvet szeret olvasni? **HADASH!** — Szakkönyvek, szótárak? **HADASH!** — Eladó könyvek van? **HADASH!** A legjobb kölcsonkönyvtár **HADASH**, Tel-Aviv, Hajar-kon ötvenkilenc.

JÓ ES ÚJ KÖNYVEKET olvashat Jámbor Eliseva kölcsonkönyvtáról. T. A., Allenby 84. udvarban. Könyveket a legmagasabb áron vásárolunk. A1

LLAS - FOGLALKOZÁS

Gyermekszerező orszertet keres kétszemélyes háztartás, bentlakással. — Jelentkezésvasárnaptól 12-4 között. Gál, Ramat Gan, Bialik u. 29., II. em. A835

Önálló orszertet keresünk. Munkaidő naponta 7-4. Me., Ramat Gan, Hanoe utca 1. A824

Jó feltételek! Gépi tűzőnőket, kézi varrónőket és kidolgozókat, csak perfekt munkaerőket, keres Bauer, Cholon, Kikar Struma 7. A834

Kis család házvezetését, vagy gyermek felügyeletét, napi 4-5 órára vállalom. — „Ivritül beszélek” jellegére a kiadóba. A830

OKTATÁS

UJ KURZUS kezdődik a Vogel-tánciskolában, T. A., Allenby 116. sz. - Tel. 6040. Magánórak. - Oktatás magyarul is. A22

Női- és gyermekruhászabátszatot, modellírozást, legújabb divatu vonalvezetését tanuljon **ZISZOVICSNAL**, Tel-Aviv, Lessing 14. Gordon mellett. 4-es autóbusz. K8724

Prof. LEON tánciskolája, Tel-Aviv, Sheinkin utca 17. Csoportos és egyéni tanítás. Modern táncok. A95

Táncolni tanulni? Hans Guthnál, T. A., Ben Jehuda utca 64. A9

TÁRS

Pénzestársat keres kötőüzemhez, helyiséggel rendelkező szakember. „831” jellegére a kiadóba. A831

2000 fontig betársulnék rentábilis üzletbe. Cim: Magyar Kölcsonkönyvtár — (Vig), Herzlia. Ajánlatokat csak levélben kérek.

KULONFELE

Menyasszonyi ruha és fátóly — párizsi modellek — kölcsonzés és készítése hozott anyagból. Leszállított árak. Salon „Adin”, T. A., Nachlat Benjamin 3. A302

Dunnájából pehelypaplant, párnákat készítek. Tollaht polyhet veszek. Cvi Weismann, Tel Aviv, Dizengoff utca 118. A23

Speciális nikkelezés, kromozás, ezüstözés, aranyozás. **CHROMEX**, Tel Aviv, Israel Nagara u. 11., Allenby mozi közelében. A7

BESZERZÉS

Régi ingek szakszerű újjagallérozása, férfing, pizzama és női sportblúzok méret után Zimroni Továnál, Tel Aviv, Jozsef Hánászi 3.

LAKÁS - BÉRLET

Lakását bérbeadja, eladja gyorsan és kedvezően Münz Ellenberg és Tsa útján. Tel Aviv, Javne u. 34. Telefon: 62514. A4

Lakást, üzlethelyiséget akar? Forduljon: Ringel Sándor közismert közvetítő irodájához, Tel Aviv, Nachlat Benjamin 39. A6

Lakást, bajit-mesutafot, üzletet, raktárt gyorsan, szigorú diszkrecióval közvetít: „Express” T. A., Merkáz Béale Meláchá 5, első emelet. Félfogadás: d. e. 10-1. d. u. 4-7-ig. Telefon: 66780

Levelezés — házasság

Megismerkedne hozzáilló korú dolgozóval, 47 éves, csinosnak mondott, dolgozó nő, lakással, házasság céljából. Cim: Advertising Centre, Haifa, Herzl u. 40 „No 872” részére. A837

Lakást bérelni és venni, bérbeadni és eladni teljes bizalommal csak Alexander G. közvetítőirodáján útján. Tel Aviv, Alijja-u. 1/II. em. 3-as szoba. A836

Haifai apróhirdetések

Detektivregénytől a legmodernebb irodalmi megtaglál mindent SAMUEL kölcsonkönyvtárban. Könyveket veszek. Haifa, Herzlia 7. udvarban. A19

Veszek magyar könyvet könyvtárt. — Modern Magyar Kölcsonkönyvtár, Haifa, Herzl 61. Signon. A3

Pehelyért, ágytólért a legmagasabb napiárat fizetjük. Pehely-, vattapaplankészítés. Gottlieb-Rosenberg, Haifa, Hamalachim 29., szuterén. A793

Cipész munkásokat férfimunkára, állandóra felvesz: Danksy cipőüzem, Haifa, Tibériás utca 20. A828

Politurozott bútor, jó minőség, különösen olcsón. Elisig Haifa, Hechaluc u. 16. A826

ELCSERELNEM

modern, központi fekvésű, 4-szobás lakásomat használna Tel Avivban. — Ajánlatok: Jeruzsálemi Magyar Könyvtár, Javetz u. 2. „Allami” jellegére. K1046

Világéletváltás

véglegesen aranciaával 30 éves gyak. **I. HEILBRUN**, Hahashoer köz 12. P.-A., Allenby 9 mögött.

Jeruzsálemi kölcsonkönyvtár az Eggeddel szemben. Javec utcában, hirdetések és előfizetéseket is felvevő az Új Kelet részére.

Mandátumbeli kölcsonkötvények nyerevényei

Tegnap tartották meg a második szériájú mandátumbeli kölcsonkötvények 32-ik sorsolását. Ezer fontot nyert az 154827 számú kötvény, 500 fontot a 110780 sz. kötvény, 250 fontot a 172130 és 107378 sz. kötvény. Ezenkívül kihúzták száz darab 100 fontos nyerevényt is.

Ugyancsak tegnap tartották meg a sorsolást a negyedik széria kötvényeire is, amelyek közül az 575086 sz. 814.448 fontot, a 768221 számú 330 fontot és 812 prutát, a 793007 számú 169 fontot és 600 prutát nyert. Ezenkívül 68 darab kötvény egyenként 88 font 994 prutát és 50 kötvény egyenként 48 font 691 prutát nyert.

Szabályos ütkezet a Mau-Mau terroristák és a kenyai rendőrség között

Már több mint kétezer négyzet foktak el az erdőben a Kikuj-törzs egyik falujának kiirtása miatt

Nairobi (AFP). A kenyai bennszülöttek terrorista szervezete, a Mau-Mau tegnap Nairobiától 25 kilométernyire ismét megtámadott egy falut. A rendőrség egységei azonban közelbeptek és szabályos csata fejlődött ki a terroristák és a rendőrség között. Huszonegy terrorista agyonlöttek és többet megsebesítettek.

Az Angliából érkező katonai megerősítések segítségével tovább folytatják a hatalmas méretű hajszát a Mau-Mau csoport ellen amely a múlt héten megtámadta a kormányhű Kikuj törzs egyik faluját és annak 200 lakosát — férfiakat, nőket és gyermekeket egyaránt — lemészárolta. A terroristák az éj leple alatt nesztelenül benyomultak a faluba, bedrótozták a házak ajtajait és aztán felgyújtották a f. ut. Amikor a lángbaborult házak lakói az ablakokon keresztül kísérelték meg a menekülést, a terroristák már ott várták őket és egyenként gyilkolták le az ablakokon kiugró embereket. Sokan a lángtergelen lették halálukat. A terroristák a hihetetlen kegyetlenségű tömegmészárlás után eltűntek a dzsungelben.

A rendőrség és katonaság több mint kétezer gyanús bennszülöttet fogott el az erdőben, akik közül 150-ről már megállapították, hogy résztvettek a támadásban.

Kenya fővárosának fehér lakossága körében nagy a riadalom. Az összes férfiak fegyveres őrszolgálatot teljesítenek. Az asszonyok és a gyermekek az éjszakákat az erre a célra kijelölt könynyben védehető és drótsóvényekkel bekerített házakban töltik el.

Nairobiában tegnap a bíróság halálra ítélte a Mau-Mau két tagját, akik novemberben meggyilkoltak egy angol farmert.

London (UP). — Az angol alsóházban tegnap a munkáspárt követelésére sürgős vitát folytattak le a kenyai eseményekről, amelyek során Oliver Lyttleton miniszter elismerte, hogy Kenyában félig hadiállapot uralkodik. Az ellenzék élesen tá-

Figyelmeztető sztrájkra készülnek az összes autóbusszvállalatok

mert nem engedélyezték nekik a viteldij emelését

Tel-Aviv (Az Új Kelet tudósítójától). — A telavivi „Dan”, az „Esed” és a jeruzsálemi „Hámkásér” autóbusszkooperatívák vezetői tegnap együttesen elhatározták, hogy a közeli napokban figyelmeztető sztrájkot rendeznek, mert a viteldijak emelésére vonatkozóan a közlekedésügyi minisztériummal folytatott tárgyalások holtpontra jutottak. Lehetséges, hogy a figyelmeztető sztrájkot, vasárnap, vagy kedden fogják megtartani délelőtt 10 és 3 óra között.

S. Goren, a szövetségzet központ főtitkára tegnap felkereste a szabadságon levő Szafir közlekedésügyi

minisztert és hosszasan tárgyalt vele az autóbusszvállalatok és a minisztérium között kiírtó vizsály ügyében. A tárgyalásokról nem adtak ki jelentést.

Szélhámosoktól vásárolt dollárokat

Jona Ravid rámat-jiccháki lakos panaszt emelt a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik 1705 font ellenében 700 dollár helyett csupán 7 dollárt adtak át neki. A szélhámosok turistáként mutakoztak be és arra való hivatkozással, hogy a félünnep alatt a bankok délután zárva vannak és így nem áll módjukban a dollárokat hivatalosan beváltani, megvételre ajánlottak fel neki 700 dollárt.

Ravid 1705 fontot adott át a két ismeretlennek egy boríték elenében, amelyben 7 darab 100 dollárosnak kellett volna lennie. Mikor a borítékot felbontotta, legnagyobb meglepetésére megállapította, hogy nem 100 dolláros, hanem csak egy dolláros bankjegyeket tartalmaz.

Mezőgazdasági munkára fogják küldeni a katonákat

Necer ezredes a Náchál eddigi eredményeiről

Tel-Aviv (Az Új Kelet tudósítójától). Mose Nece ezredes, a Náchál parancsnoka, tegnap beszámolt a sajtó képviselőinek a parancsnoksága alatt álló fegyvernem eddigi eredményeiről. A Náchál, amely főleg a kibuci ifjúság köréből kapja az emberi erőforrásokat és egybekapcsolja a katonai kiképzést a mezőgazdasági munkára, eddig öt települést létesített az ország különböző pontjain. „Bebizonyosodott — mondta Nece ezredes, — hogy a Náchál-tagok katonai kiképzése semmilyen sem marad a többi fegyvernemek

kiképzése mögött, sőt a mezőgazdasági munkában eltöltött idő alatt meleg bajtársi szellem fejlődik ki a katonák között, ami emeli a katonai morált is.

A vezérkar most komoly változtatásokra szánta el magát és a többi alakulatnál szolgálatot teljesítő legénység is ki fog menni mezőgazdasági munkára, ami a Náchál tapasztalatai komoly segítségül fog szolgálni. A vezérkar reméli, hogy ezáltal a hadsereg is segítséget nyújt majd az ország gazdasági bajainak leküzdéséhez.

A katonai sofför nem felelős a halálokozó balesetért, ha parancs szerint jár el

A telavivi törvényszék felmentette Brender Benjámit, akinek a teherautójáról lezuhantak a hadseregnek dolgozó beduin munkások.

Eliezer Malchi törvényszéki bíró érdekes elvi jelentőségű döntést hozott tegnap egy kártérítési perben, amelyet egy katonai autóbaleset folytán meghalt beduin családja indított az autó sofför je ellen.

Benjámin Brender katonai sofför körülbelül 60 beduint szállított teherkocsiján Beér Sévából az útfézési munkálatokhoz. Utközben a teherkocsi egyik oldalfala összeesett és egy zökkenőnél a munkások nagyrésze kiesett az autóból. Husz munkás megsebesült, Muhammed Aran Oliver Lyttleton miniszter elismerte, hogy Kenyában félig hadiállapot uralkodik. Az ellenzék élesen tá-

térítési pert indított a sofför ellen, aki szerintük családfenntartójuk halálát idézte elő gondatlanságával.

Malchi bíró felmentette a soffört az ítéletének indoklásában kimondta, hogy ha Brender magánkocsit vezetett volna, el lehetett volna ítélni, de mert katonai kocsiról van szó és a sofför a hadsereg szolgálatában állt és így a katonai törvények vonatkoznak rá, nem vonatkozó felelősségre a balesetért. A bíró szerint a katonaságnál néha olyan műveletet hajtanak végre, amely veszélyezteti az emberek életét, a katonának azonban kötelessége a parancsot minden körülmények között végrehajtania és azt csak akkor tagadhatja meg, ha kifejezetten törvényellenesnek találja.

Az indokolás további részében felelőtlenségnek minősítette azt a hanyagságot, amellyel felelős személyek a beduin munkásokat kezelik, akiket „elő szállítmánynak” tekintenek. Nagyon valószínű — folytatta a bíró, hogy hasonló hanyagsággal kezelik a katonákat is és a katonai autókön utazó trempelöket, mert mint a tárgyalás folyamán kiderült, a katonai állításoknál nem járnak el kellő óvatossággal, amire felhívta az illetékesek figyelmét.

Az áprilisi élelmiszeradagok

Az élelmiszeri hatóságok már előkészítették az áprilisi adagok kiosztását. Lényeges változások nem lesznek márciusul szemben, de azok a fogyasztók, akik a pészách miatt nem tudták átvenni márciusul lisztadagjukat, már a hónap elején megkaphatják.

A zsiradékadag változatlanul egy kiló lesz, de a hatóságok le fognak vonni 100 gram margarint, amelyet a pészáchra adtak előlegként. A cukoradag egy kiló, a gyümölcsíz 300 gram lesz és meg fogják adni a márciusról fennmaradt adósságot is.

Húst kétszer fognak osztani áprilisban, 100 gramoc adagoként. — Csokoládét csak gyermekeknek adnak 18 éves korig és folytatják a márciusban megkezdett sajt kiosztását. A többi élelmiszeradagok változatlanul maradnak.

A Hitachdut Oléj Hungária közleményei:

RECHOVOTI KÖRZETI KÖZPONT

A rison lecioni helyi csoport szervezési munkálatai a helyi előkészítőbizottság segítségével megkezdtek. A szervezési munka eredményes és gyors befejezése érdekében felkérjük a Rison Lecion-i magyar jisuv tagjait, hogy címeiket adják le Malek Márton, Rotschild 51. sz. alatti fűzőszalonjában, hogy az alakuló gyűlésre részükre meghívót küldhessünk.

NESZ CIONA

Ezúton értesítjük a neszcionai magyar jisuvot, hogy a Hitachdut Oléj Hungária itteni helyi csoportját, az országos központ és a rechovoti körzeti központ kiküldöttjeinek jelenlétében ápr. hó 11-én d. e. 11-kor avatjuk fel. Az avató ünnepélyre szeretettel várjuk Neszciona magyarajók lakóit. Hitachdut Oléj Hungária Neszciona előkészítő bizottság.

TEL AVIV:

A HOH speciális bizottsága közli, hogy a „Gyermekeknek - gyermekekért” című rendezvényét technikai akadályok miatt elhalasztotta későbbi időpontra, amikor a szebb és bővebb programmal készült kis publikuma elé lépni. Jövőre érvényben maradnak, vagy kívánatra azok árát visszafizetik.

JERUZSÁLEM

Április hó 4-én, szombaton este 8 órai kezdettel a Se-madar kávéházban (Rech, Haneszicha Mary) dr. Gonda László, a kiváló történetfilozófus, a magyar zsidóság ukjori történelmének kutatója és ismerője „A magyar zsidóság új élete Izraelben” címen fog előadást tartani, amelyben a magyar jisuv belső rétegződéséről is érdekesítő megfigyeléseket fog közölni a hallgatósággal. A magas színvonalu előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg.

A jeruzsálemi HOH műszaki rajzoló, könyvelő és angol nyelvtanfolyamot indít, (ez utóbbit kezdők és haladók részére), amelyekre a HOH irodájában lehet beiratkozni.

A jeruzsálemi HOH irodája, Rech Haneszicha Mary 11, naponta délután 5 és 6.30 órak között tartja hivatalos óráit.

HABIMAH MUSORA:

Tel Aviv, ápr. 3., péntek délelőtt 11 órakor **A HERCEG TÖRTENETE** (Ifjúsági és diákoládás.) Tel Aviv, ápr. 4., szomb. este **LILJOM**

PÉNZZT folyósit ékszerekre és minden értékre Lombard Tiferot T.-A., Rotschild 31. Tiferet-ház. Vezető: RAJNA DAVID, ékszerész, a bépesti állami zálogház vezetője (8-5-ig). Tel. 4976

LAMI R (néma) ügynevezett z orthodoxia utóbbi két gen sok kö- jelenlegi en felnővő olyan idege- ssal szembe- külön nép- nek lennék idáig szék- nek nevelési fordult elő, an kikerült tudták, mi a szombat, ol-Nidre, az elismert ne- a válik. A lben ezáltal szakad, de rik az izrá- idóság közt uti zsidóság en éli zsidó az izráeltől. ásában esa- élhez való is kifeje- Mindenkép- egy a zsidó lták a val- nevelést. nek a „Há- n megjelent másszóval szoló fi- gy cikke ed- jában még méltatásra, re, holott a mi életünk- résztmetse- zerző ebben anaánita if- hébernek nem zsidó- nakra a val- a cioniz- mus szerin- vény, cio- aki nem lel- szerveinek lakinek nem áldódnia. Az ett szabre- csészetes és ó, hogy ó- n a földön bevándorolt a héber, vi- nem zsidók. tosan elszá- ókat, ami a ékeztet és közöttük zneti, vagy ság között. z az új pa- mozgalom yelőre még állitása sze- itt szüle- ne titokban n fantázia ságosan bo- ahhoz, hogy véseli terve- lági irány- lépést las- a mozgal- sítani, vagy szelállót fog

A L I. K. en értékre 15-6-10 on! az izráeli el való be- állami bi- (át) Rész- (án) 60 font. Részvét- (t) 35 font. tkozáa a hős aut árát.

-HIREK-

5713 Niszán 18, péntek
1953 Április 3.
Gyertyagyújtás ideje: 5.40.
5713 Niszán 19, szombat
1953 Április 4.
Szombat kimenetele: 6.32.

Előfizetési díj beföldre,
egy hónapra IL 2.100.
Fiókok:
Haifa, Shapira 13., telefon 2403.,
POB 4094.
Jeruzsálem, Ben Jehuda 2. szám
(kapu alatt).
Tel-avivi megbízottunk:
Rosenberg Avraham,
Rehov Hamezuz 11.
Vidéki országos megbízott:
Alexander könyvtároló- és
lapterjesztő-vállalat, Tel Aviv,
Smarjahu Levin-u. 14.

Ben-Cvi államelnök üdvözlőábrát Magyarországhoz. Holnap, szombaton ünnepli Magyarország a függetlenségi napját. Ebből az alkalomból Jicchák Ben-Cvi államelnök üdvözlőábrát intézett Magyarországi köztársasági elnökéhez.

Több ezer ember záródokot Jeruzsálemben. A pézsi felülnépek alkalmából tegnap is több ezer záródok utazott Jeruzsálemben, hogy résztvegyen a különböző ünnepségeken. Tel-Avivból több különvonatot indítottak a fővárosba, amelynek vasúti állomásán a rendőrségi zenekar zenével fogadta az érkezőket, a választási miniszterium képviselői pedig ünnepi üdvözlő szavakkal. Az állomásról a záródokok a Cion-hegyre mentek.

Felfüggesztették az éjleli repülőjáratokat. A luddi repülőterem kiadott közlemény szerint további intézkedésig beszüntették az Éjlelba szoló légitörpeket. Az intézkedés okát nem közölték.

A Poalé Aguda belépett az általános szakszervezetbe. Tegnap délután írták alá ünnepélyes keretek között a Híszádrut és Poalé Agudát Jiszráél közötti megállapodást, amely szerint az Aguda munkáscsoportjának tagjai ezentúl az általános szakszervezetbe fognak tartozni és vállalják az ezzel kapcsolatos kötelezettségeket és jogokat. A Poalé Aguda tagjai 10 ezerre becsülik.

Határrendőrséget állítanak fel. A legutóbbi minisztertanács határozata értelmében rövidesen felállítják a határrendőrséget, amely formailag az országos rendőrség keretében tartozik majd, de gyakorlatilag teljesen önálló egység lesz. A határrendőrség létszáma többszáz főre fog rugni és működésének a költségeire 1-1 millió fontot irányoztak elő az új pénzügyi évre.

* A MEGFURDETETT VÁROS lakói ott állnak megfurdve az olvaó előtt, aki 130 prutáért megveszi a „Világvárosi Regények” friss számát. A838

Megérkeztek a Nicosiában letett kínai olék. Szerdán délelőtt az El-Al gépen Nicosiából a luddi repülőterre érkezett 28 olé a kommunista Kínából. A részben orosz ütevével rendelkező olék indiai repülőgépen indultak Izráelbe, de mert az indiai gének néhány arab repülőállomást kell igénybe vennie, nem érinthette a luddi repülőteret, ezért az olékat Nicosiában tette le, ahonnan az El-Al-repülőgéppel hozták őket Izráelbe.

Nyugatra akart szólni a kelet-német tengeri rendőrség 15 tisztje és 40 tagja. A Nyugat-Berlinben megjelenő Neue Zeitung jelentése szerint a szovjethatóságok a Balti-tenger mentén fekvő Wiesmarban letartóztatták a tengerészeti rendőrség 15 tisztjét és 40 emberét, akik két nagysebességű torpedócsónakon át akartak szólni Nyugat-Németországba. A lap szerint a keletnémet tengerészeti rendőrség főparancsnoka, Waldemar Wehrner altengernagy nagyszabású tisztogatási akciót rendelt el csapatali körében.

Schwarz fogászati laboratóriumát Tel Aviv, Nesz Ciona u. 5. sz. alá helyezte át a Pinkszer utcából. Válalja a legmodernebb kivitelű szakmai munkákat (vip-lát is).

5 UJ KELET 1953 IV 3

A szudáni egyezmény teljes összeomlásától fél Selwyn Lloyd

Kairó (UP). — Az angol hatóságok csak tegnap közölték, hogy néhány nappal ezelőtt ismét súlyos incidens játszódott le a Szezei-csatorna övezetében. Ismailia közelében egy egyiptomi teherkocsi leszorította az országútról az angol hadsereg gépkocsiját. Az angolok felelősségre vonták az egyiptomi autó három utasát, mire az egyik megátadta az angol tisztet. A jelentés szerint a tiszt és egy altisz' ráöltöttek a támadóra, akik a golyók megölték, míg egyik társa megsebesült. A harmadikat átadták az egyiptomi rendőrségnek.

Meghatalmazott követ lett dr. Sinár, a német jóvátételi ügyek vezetője

Az összes árubehozatal 20 százalékát fogják kitenni a német kártérítési szállítások. Ebben a pénzügyi évben Izráél 65 millió dollár értékű árut hozhat Németországból.

A kormány sajtóirodájának közlése szerint dr. P. A. Sinár, a Németországban működő izráéli bevásárló bizottság vezetője meghatalmazott követi rangot kapott. Sinár ezelőtt Izráél londoni nagykövetségének volt a gazdasági tanácsosa, majd a külügyminisztériumban töltött be tanácsosi tisztséget a Németországgal szemben támasztott izráéli követelésekkel kapcsolatban.

Sinár tegnap előadást tartott a telavivi Rotary-klubban és annak során bejelentette, hogy a nyugat-németországi jóvátételi számlára vásárolt áruk az izráéli import hűz százalékát fogják kitenni. Főleg nyersanyagot és ipari felszereléseket fognak behozni, ami nem fogja zavarni az izráéli ipar fejlődését, hanem ellenkezőleg, elősegíti majd annak tőkéltesítését.

Beszédének további részében dr. Sinár elmondotta a jóvátételi tárgyalások menetét, amíg sikerült a szerződést a bonni parlamenttel jóváhagyatni. Az előadó ki-

Az izraeli cserkészeket szük látóköriüknek találja a nemzetközi szövetség kiküldöttje

Izráél az egyetlen ország a világban, ahol fiúk és lányok együtt vannak a cserkész-csapatokban.

Tegnap utazott el A. De Weerd asszony, a nemzetközi cserkészszövetség képviselője, aki hivatalos küldetésben járt Izráelben és az itteni cserkészek működését tanulmányozta, mint-hogy az izráéli cserkészek a nemzetközli cserkészszövetésbe való felvételüket kérték. A luddi repülőterem adott nyilatkozatában De Weerd asszony kijelentette, hogy Izráél az egyetlen ország a világban, ahol fiúk és lányok együtt vannak a cserkész-csapatokban.

A kommunisták és a Mápam tüntetést rendeztek a kártérítési egyezmény ellen

Tel-Aviv (Az Uj Kelet tudósítójától). — A tel-avivi „békebizottság”, amelyben a Mápam, a kommunisták és Szneh pártja vesznek részt, tegnap délután utcai tüntető utcai gyűlést tartott a Brenner és az Allenby u. sarkán a német jóvátételi egyezménynek a Kneszet által történt jóváhagyása, továbbá az állítólagos Morgenthau ígéret ellen, hogy Izráél 200 ezer katonát fog csatasorba állítani Amerika mellett, ha annak szükségessége sor kerülne.

A gyűlést Z. Feinstein nyitotta meg, utána Mose Erem képviselő (Mápam) beszélt, aki azt hangsúlyozta, hogy akik 5 évvel ezelőtt kivívták az ország függetlenségét, nem akarnak újabb háborút. S. Litvak kommunista párt-funkcionárius beszéde alatt a kommunisták szavalókörben kiáltották: „Le a háborúval!” F. Herzberg ügyvéd (Szneh-párti) kijelentette, hogy nem hisz a kor-

Az oroszok új lefegyverzési javaslatra készülnek az UNO-ban

Egyelőre a már elfogadott határozat megváltoztatását kérték. Megegyezésre számítanak az atomellenőrzés kérdésében.

New-York (UP). — Az UNO közgyűlése szordán éjjel megkezdte hűsvéti szabadságát, amely keddig tart. A közgyűlés ezután az általános lefegyverzésről fog tárgyalni, a politikai bizottság pedig elsőnek Lengyelország békejavaslatát tűzte napirendre. Ugyanekkor a Biztonsági Tanácsban Andrej Visinszkij szovjetorosz delegátus lesz a soros elnök. Így tehát meg vannak adva a lehetőségek a Szovjetunió békepolitikájának teljes kibontakozására.

Röviddel a közgyűlés elnapolása után a Szovjetunió formális jellegű javaslatot nyújtott be a közgyűlésnek a lefegyverzés kérdésében hozott határozatának megváltoztatására. Maga a szovjetjavaslat lényegtelen és inkább csak az a körülmény figyelemreméltó, hogy a szovjetdelegáció ezáltal nem ismételte meg és nem nyújtotta be újra a már többször visszautasított régi javaslatát. Ebben annak jelét látják, hogy a Szovjetunió talán a lefegyverzés kérdésében is hajlandó lesz engedményekre.

Uj lefegyverzési tervet készítenek

A vitás kérdés eddig az atomfegyverek eltiltása volt. Az Egyesült Államok azt követelte, hogy előbb biztosítsák az atomenergia általános nemzetközi ellenőrzését és csak ezután tilták el az atomfegyverek használatát. A Szovjetunió az atomfegyverek azonnali betiltását követte és sokáig ellenzte az atomenergia tényleges ellenőrzését.

A most elfogadott UNO-határozat arra utasította a lefegyverzési különbizottsá-

Hétfőn kezdődnek a tárgyalások a sebesült és beteg koreai hadifoglyok kicseréléséről

Svájc már készenlétbe helyezte a fegyverszüneti ellenőrzőbizottságba kiküldendő képviselőit

Tokió (UP). — Az UNO főparancsnokság elfogadta a kommunista javaslatát, hogy hétfőn kezdjék meg a tárgyalásokat a sebesült és beteg hadifoglyok kicseréléséről.

Az északi parancsnokság a panmunzsomi öszezektőtisztelt úttján juttatta el javaslatát Marc Clark tábornokhoz és csatolta Csu En-Lai kínai, valamint Kim Il-Szung északkoreai miniszterelnök javaslatának hivatalos szövegét. Mark Clark vezérkarában ismételtelen kijelentették, hogy addig nem tárgyalnak sem általános hadifoglyocseréről, sem fegyverszünetről, amíg nem jön létre teljes megegyezés a sebesült hadifoglyok kérdésében.

Az UNO-főparancsnokság hétfőn kiküldi Panmunzsomban a tárgyalóbizottságot, amelynek felhatalmazása lesz a megállapodásra. — Az öszezektőtisztok úttján már előzőleg kicseréltek az adatokat a kicserélendő hadifoglyok számáról és tábori fekvéséről. Közben egy amerikai tengerészcsereg Munsaban, 30 kilométernyi re Panmunzsomtól megkezdte egy ideiglenes tábor és kórház felállítását. Ha létrejön az egyezmény, akkor itt lesz a sebesült hadifoglyok gyűjtőállomása és innen viszik majd őket a panmunzsomi semleges területre.

Bern (UP). — A svájci kormány olyan valószínűnek tartja a koreai fegyverszünet megkötését, hogy már megtette az előkészületeket a fegyverszüneti felügyelőbizottság tagjainak kiküldésére. — Annakidején Svájcot, Svédországot, Lengyelországot és Csehszlovákiát kérték fel, hogy fegyverszüneti felügyelőbizottságot alakítsanak, de mert a fegyverszünet nem jött létre, a bizottság tagjai sohasem indultak el Koreába.

A svájci kormány ugyan még nem kapott semmiféle hivatalos értesítést, de már utasította a bizottság hűz svájci tagját, hogy ottassék be magukat a Koreában előforduló betegségek ellen. A svájci csoport tisztjeiből, tolmácsokból és olyan szakértőkből áll, akik már a Vöröskereszt keretében működtek Koreában.

Aprilis 5-én teszik le a Habima mögött tervezett kultúrpalota alapkövét

Az amerikai „Norman-alap” delegátusainak tiszteletére rendezett banketten, amelyen Jicchák Norman az alap elnöke is felszólt. E. Peri alpolgármester és Ben-Cion Kaduri, Telaviv város vagyonekező osztályának vezetője beszámoltak a Habima hátamögött felállítandó kultúrpalota részleteiről. A kultúrpalota költségvetése meghaladja a kétmillió fontot, amelyhez a Norman-alap 60.000 dollárral járult hozzá, főleg különleges felszerelések beszerzése céljára.

A kultúrpalota alapkövét április 5-én fogják letenni és a tervek szerint az egyik terem három ezer személy befogadására lesz alkalmas, míg egy másik, kisebb terem 300 férőhely lesz kamarazene-koncertek részére. Az épület akusztikája tökéletes lesz és falainak szigetelése ki fog zárni minden külső zavart.

A kultúrpalota a város tulajdonát fogja képezni, a-

got, hogy dolgozzon ki tervet a haderők általános és kiegyensúlyozott csökkentésére és a tömeghalált okozó fegyverek kiküszöbölésére, — ezek között megemlítve a baktériumháborút is — és végül az atomenergia nemzetközi ellenőrzésére, amely biztosíthatja az atomfegyverek eltiltását és az atomenergia békés célokra való felhasználását.

Trygve Lie főtitkár megfelszólt a zórólésen, amikor az UNO-főtitkárság alkalmazottainak kérdését tárgyalta és felszóltotta a tagállamokat, hogy részasték teljes támogatásukban utódját, Dag Hammarskjöldöt. Lie keserűhangú beszédében jelezte, hogy ő nem kapta meg ezt a támogatást.

Az UNO körében már csak formálisnak tartják a közgyűlés megszavazását az új főtitkár megválasztásáról, mert kétségtelen, hogy hatalmas többséggel jóvá fogják hagyni Hammarskjöld jelölését. Az új főtitkár valószínűleg két héten belül megérkezik New-Yorkba.

Bohlen moszkvai nagyköve Eisenhoweré

Washington (UP). — Eisenhower elnök tegnap hosszú kihallgatáson fogadta Charles Bohlen, amerikai új moszkvai nagykövetét, akinek kinevezését a szenátus hetekig tartó huzavona után, végre jóváhagyta, bár McCarthy szenátor mindent megtett, hogy ezt megakadályozza. A német Krupp-családdal közeli rokonságban álló Bohlen, aki folyékonyan beszél oroszul, elsőrangban ismeri az oroszországi viszonyokat és már többször járt küldetésben Moszkvában. A nemzetközi helyzetben beállt változás folytán feladata rendkívül fontosnak nyert és őt tekintik annak a diplomátának, aki a legfontosabb szerepet játszhatja a Szovjetunió és Amerika közötti feszültség enyhítésében.

Ezenek a maga a nológiai v-szen belá-sege van-szer jövő Valóságga végkövet-önként ad-dolatlánc-tésbe jön-ni, hogy delkezést-dolták tel-ből adódó-téseket.

A szov-először és azt, amit makacsul politikai nem eng-szégűvé-beismerő-tan leplez-politikai-j-látási mó-tak emb-sát, amely-műletben-tartják a-most sza-orvostudós-lottak már-mindent, csoltak ne-ve ismerté-adott alja-ságokat.

Gondolt-azkva új u-a nyilt be-szerűen-n gikus köve-nak bizony-orvsper n-akkor kéte-lan volt az-Per is, an-

LOMBARD
Kölcson t ad

HACAFON 32
T. A. ALLENBY
Mugrábival szemben.
Kiszérre és minden értékre
1/10-1, 1/4-1/10-ig.